

A NEMZETI ÉLELMISZERLÁNC- BIZTONSÁGI HIVATAL ÉVÉRTÉKELŐJE 2020.

Összefoglaló

Összefoglaló a Nébih 2020-as hatósági és szemléletformáló tevékenységéről, valamint a Kiváló Minőségű Élelmiszer-védjegyrendszerről

Tartalomjegyzék

A Nébih hatósági tevékenysége	2
Ellenőrzési adatok, jelentősebb akciók és céll ellenőrzések eredményei	2
Érdekes, emlékezetes esetek 2020-ban.....	10
Legfontosabb kihívások.....	13
Kiemelkedő eredmények	16
2020 jelentős változásai.....	23
Legjelentősebb informatikai fejlesztések	25
Célok, fő feladatok 2021-ben	27
Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) védjegyrendszer	32
A Nébih szemléletformáló tevékenységének és kampányainak évértékelője.....	33
Szupermenta, a Nébih termékteszt programja.....	33
Maradék nélkül program	34
Időszakos kampányaink, alkalmi projektjeink	37
Rendezvényeink.....	40

A Nébih hatósági tevékenysége

Ellenőrzési adatok, jelentősebb akciók és céllenőrzések eredményei

Kiemelt ügyek – csalások, hamisítások, feketegazdaság elleni küzdelem

A Nébih csalások, hamisítások leleplezésére, feketegazdaság elleni küzdelemre szakosodott részlegének főbb eredményei:

- 2020. évi ellenőrzések száma: 567
- Kiszabott bírságok száma: 132
- Kiszabott bírságok összege: 116.041.991,- Ft
- Ezzel összefüggésben kiszabott eljárási költség: 14.058.149,- Ft
- Hatósági intézkedés alá vont termékek mennyisége: 839 tonna
- Új létfontosságú létesítmény kijelölési kérelem: 63, ebből kijelölve 19
- Kölcsönös megfeleltetés ellenőrzésre kijelölt gazdálkodók száma: 2.959 db (az ellenőrzött gazdálkodóknál a meg nem felelések száma: 283 db)
- Tevékenységet korlátozó, felfüggesztő határozatok száma: 34
- Élelmiszer-csalás Elleni Európai Hálózat (Food Fraud Network) ügyeiben való közreműködés: 14 eset (12 közreműködés, 2 saját indítás)
- Társhatóságokkal történt közös ellenőrzés: 42

2020-ban a szakterület egyik kiemelt feladata volt az Europol és OLAF szervezésében zajló Silver Axe akcióban való részvétel, melynek célja az illegális és hamis növényvédő szerek kereskedelmének felderítése. Az akció során a tagországok közötti gyors információáramlást az OECD, valamint az EU által üzemeltetett gyorsriasztási rendszerek biztosították. 2020-ban 5 megkeresés érkezett a tagállamoktól, melyek nyomán a szakemberek 7 helyszíni ellenőrzést, valamint 1 mintavételt végeztek magyarországi gyártóknál és forgalmazóknál. A gyűjtött információkkal és laboreredményekkel a külföldi társhatóságok munkáját segítették.

Élelmiszer- és takarmánybiztonság

Összes Nébih ellenőrzés 2020-ban: 393, ebből

- kistermelői élelmiszer-előállítás és forgalmazás: 2
- engedélyköteles élelmiszer-előállítás (állati eredetű élelmiszerek, csírák): 40
- bejelentésköteles élelmiszer-előállítás (növényi alapanyagokat felhasználó üzemek): 6
- élelmiszer-forgalmazás: 290
- étkeztetés-vendéglátás: 55

Szezonális ellenőrzések

- 2020-ban a tavaszi (március 16. – április 13.), a nyári (július 1. – augusztus 20.) és a téli (december 1-31.) **szezonális élelmiszerlánc-ellenőrzések** során országszerte összesen 8.726 ellenőrzés zajlott le a területi hatósági szakemberek közreműködésével.
- Az ellenőrzések középpontjában az adott időszakra szezonálisan jellemző termékek álltak, mint például tavasszal a sonka, tojás, különféle édességek, szezonális zöldség-gyümölcs, nyáron pedig a mozgóboltok, büfécocsik és mozgó vendéglátók tevékenysége, továbbá a fagylaltelőállítás és -forgalmazás, valamint az ifjúsági és gyermektáborok étkeztetése kapott nagyobb hangsúlyt. A téli ellenőrzés szempontrendszere a vírushelyzet miatt sajátosan alakult, a szaloncukor és a virsli mellett kiemelt figyelmet kaptak a kiszállítást végző vendéglátók is.

- A három időszakot együttesen tekintve, a feltárt szabálytalanságok miatt a Nébih és a területi hatóság 256 alkalommal figyelmeztetést, 523 esetben bírság kiszabását alkalmazta szankcióként, melynek összege meghaladta a 34 millió forintot.
<https://portal.nebih.gov.hu/-/osszegezte-a-nyari-szezonalis-ellenorzes-tapasztalatait-a-nebih>
<https://portal.nebih.gov.hu/-/eredmenyesen-zarult-a-teli-szezonalis-ellenorzes>

Termékellenőrzési szakterület

- A 2020. évi vírushelyzetben különösen előtérbe került az internetes kereskedelem, ezért kiemelt feladattá vált az **online értékesítés hatósági ellenőrzése**. Figyelembe véve azt, hogy számtalan jogsértő tartalmú weboldal kínál eladásra étrend-kiegészítő termékeket, fontosnak tartottuk felhívni a figyelmet a fogyasztói tudatosság növelésére. Ehhez eszközként rendeltük a webáruházak jogsértési listáját a [Nébih honlapján](#), ahol nyilvánosságra hozzuk a vásárlókat félrevezető, illetve a nem biztonságos termékeket árusító weboldalak adatait. Az élelmiszerlánc-felügyeleti törvény (Éltv.) 2020-tól a jogsértő honlapok letiltására is lehetőséget nyújt.
- A tagállamok javaslatára az Európai Bizottság koordinált akciótervet hirdetett a **COVID-19-hez kapcsolódó termékek kereskedelmében** közreműködő, sok esetben valótlan ígéretekkel, jogszerűtlenül hirdető szereplők azonosítására. A 22 tagállamot magában foglaló kezdeményezéshez csatlakozva, hazánkban is fokozott figyelem irányult e felületek ellenőrzésére, hiszen e termékek akár jelentős egészségügyi kockázatot is rejthetnek. A hatósági célellenőrzések során mintegy 150, élelmiszereket – főként étrend-kiegészítőket – eladásra felkínáló weboldal tartalmát vizsgáltuk meg, ebből összesen 11 weboldalon találtunk kifejezetten koronavírussal kapcsolatos, élelmiszertermékre/ekre vonatkozó jogsértő tartalmat.

Termelés, folyamataudit

- Kiemelten fontos feladat volt a harmadik országai exportban érdekelt vállalkozások piachoz jutásának segítése, helyszíni ellenőrzés és bekért dokumentáció alapján történő auditálása, valamint a harmadik országok által támasztott speciális követelményeknek való megfelelésük biztosítása.
- A COVID-19 járványhelyzet alatt is 40 különböző élelmiszerelőállító, -forgalmazó létesítményben bonyolítottunk le helyszíni kiszállást, összesen 50 alkalommal.
- A humánjárvány az export célországaink, az Európai Unió és a harmadik országok állategészségügyi hatóságainak auditrendszerét is jelentősen befolyásolta, az eddig megszokott helyszíni auditok helyett a 2020-as évben videókonferenciák, videóauditok megtartására került sor.
- Januárban a török élelmiszerbiztonsági hatóság a török exportban érdekelt magyar víziszárnyas-feldolgozó létesítményeket személyesen auditálta, míg júliusban a kínai vámhivatal szakértői videóauditon győződtek meg a kínai exportban érdekelt magyar marhavágóhidakon a járványhelyzetben alkalmazott élelmiszerhigiéniai gyakorlat megfeleléséről. Mindkét vizsgálat pozitív tapasztalatokkal zárult.
- A 2019-2020-ban lezajlott tárgyalás- és auditsorozat eredményeként Japán a világon elsőként Magyarországgal egyezett meg az ASP regionalizáció tekintetében. Ezzel lehetővé tette, hogy – a hazai vaddisznóállományban kimutatott afrikai sertéspestis megbetegedés ellenére, szigorú feltételek teljesítése mellett – a mentes régiók továbbra is exportálhassák a sertéshúst a szigetországba.
- 2020 novemberében az illetékes thai hatósággal is videókonferencia formájában zajlottak egyeztető tárgyalások az ASP regionalizáció lehetőségéről.

Borászat és alkoholos italok

2020-ban a kormányhivatalokkal közösen 810 helyszíni ellenőrzést végeztünk el a borászati termékek és az egyéb alkoholos italok vonatkozásában.

- Ennek során 1.191 db termékből vettünk mintát laboratóriumi elemzés céljából.
- 291 borászati és 118 alkoholos italt előállító üzemet ellenőriztünk. A helyszíni vizsgálatok az előállítási folyamat teljes vertikumát érintették.
- 21 helyszíni ellenőrzés és 111 hatósági mintavétel történt a „Borászati gépek, technológiai berendezések beszerzésének támogatása” jogcímhez tartozó, átruházott hatáskörben végzett, utólagos helyszíni ellenőrzések során.

Forgalomba hozatali engedélyek

- Az előző évhez képest mintegy 2000-rel több kérelem érkezett elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül (2019-ben 4.416 db, 2020-ban 6.387 db).
- 15.628 db *borászati termék* esetében igényelték a bortermelők, előállítók, forgalmazók forgalomba hozatali engedélyt, összesen 2.896.063 hl vonatkozásában (kb. 11.500 tartálykamionnyi mennyiség), ezek kapcsán több mint 300.000 paraméter laboratóriumi vizsgálatát végeztünk el. 782 tételt (112.944 hl) kifogásoltunk és utasítottunk el, ami az összes engedélyezési minta 5%-át tette ki. Ez a kifogásolási arány 0,6%-os növekedést mutat az előző évhez képest.
- A Nébih borászati laboratóriuma 2020-ban összességében 16.819 db *bor és alkoholos ital* tétel mintáját vizsgálta meg csaknem 350.000 vizsgálati paraméterre kiterjedően. Ez a vírushelyzet ellenére is csak 4%-os csökkenést mutat az előző évhez képest.

Forgalomba hozatali követő ellenőrzés

- 104 borászati terméktétel tétel és 13 alkoholosital-tétel esetében indult hatósági eljárás.
- Az ellenőrzések során feltárt kifogásolt tételek száma 117 volt.
- Az eljárások során 34 esetben analitikai, 65 esetben érzékszervi és 18 esetben jelölési problémát állapítottunk meg.
- Súlyos ételminőség-higiéniai és nyomonkövetési hiányosságok, továbbá a borászati termék előállításához meg nem engedett anyag tárolása és egyéb jogsértések miatt 3 üzem ideiglenes bezárását rendeltük el.
- Összesen 1.771 ügyfél alkoholos termékének laboratóriumi bevizsgálását végeztük el.

Kiemelt akciók, céll ellenőrzések

- A borászati termékek vizezésének kimutatására szervezett akciónk során 6 céggel szemben indítottunk augusztusban eljárást, illetve 111.965,8 liter borászati termék megsemmisítését rendeltük el.
- Kiemelt ellenőrzéseket végeztünk a szüreti időszakban. A 66 borászati üzemben folytatott, 94 helyszíni ellenőrzés kedvező tapasztalatokat mutatott, az ellenőrzött pincészetek a szigorú előírások betartásával végezték a szüreti munkákat. Hiányos adminisztrációs miatt mindössze 3 esetben kellett a pincészetek működését korlátozni.

Állategészségügy, állatvédelem

- 2020-ban a Magyar Juh-, és Kecske Szövetséggel (MJKSZ-szel) szoros együttműködésben bevezettük a Törökország felé exportált juhok nyomonkövethetőségének szigorúbb felügyeletét.
- 2020 első negyedévében több szakterület együttműködésében sor került az élőállat gyűjtőállomások ellenőrzésére. Közülük többet felfüggesztettünk, pénzbeli szankcióval sújtottunk.

- Decembertől megkezdjük a kutyaszaporítók ellenőrzését az állatgyógyászati készítmények lefoglalásával és a jogosulatlan állatorvosi tevékenység felderítésével egybekötve.

Állatgyógyászati termékek

Az év folyamán összesen 14 gyártóhelyi ellenőrzést (GMP audit) tartottunk, ebből egyet Indiában, két inspekción az OGYÉI-vel közösen szerveztünk.

A COVID-19 járványhelyzetre való tekintettel két kiemelt céllenőrzést bonyolítottunk le.

1. 2020. április 17. – június 4. között valósult meg az állatgyógyászati készítményeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek ellenőrzése, melynek során 27 állatpatikában jártunk (12 budapesti, 15 vidéki).

Az ellenőrzés szempontjai: a hatályos, kormány által előírt/javasolt biztonsági intézkedések (fertőtlenítőszer kihelyezése, maszkviselés, távolságtartás előírása) betartása, a készítmények megfelelősége (engedélyezettség, lejáratidő, hőmérsékletnaplózás), a vényköteles készítmények forgalmazása esetén annak jelzése, hogy mikor van jelen az állatorvos/gyógyszerész, a selejtezés rendje, a nyilvántartási rendszer.

A 27 ellenőrzésből 20 esetben eljárást kellett indítani. Súlyos jogszabálysértés 11 esetben történt, ami vényköteles készítmény vénybemutató nélküli kiadását jelenti. 9 esetben jelentős vagy egyéb jogszabálysértést (lejárt készítmények, nem nyomon követhető, hiányos nyilvántartás, vények hiánya, hőmérsékletnaplózás hiánya, FELIR azonosító hiánya) tapasztaltunk. 1 esetben megszüntettük, 8 esetben figyelmeztetéssel, 11 esetben pénzbírsággal (összesen 2.040.000 Ft) zártuk le az eljárást.

2. 2020. október 6. – november 5. időszakban több szakterület együttműködésében zajlott a közforgalmú gyógyszertárak („humán patikák”) ellenőrzése. 11 közforgalmú gyógyszertár vizsgálatára került sor Budapesten.

Az ellenőrzés szempontjai: állatgyógyászati készítmények megfelelősége (engedélyezettség, lejáratidő, hőmérsékletnaplózás), állatgyógyászati készítmények tárolása, selejtezés rendje, nyilvántartási rendszer, panaszok kezelése, elektronikus úton bemutatott vény elfogadása, transzponder forgalmazás. Humán étrendkiegészítők ellenőrzése, egyes élelmiszerek ellenőrzése.

7 esetben tapasztaltunk adminisztratív jellegű hiányosságot, eljárást nem kellett indítani.

Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem

Ellenőrzés

2020-ban az alábbi területeken folytattunk helyszíni, illetve ahol releváns, online vizsgálatokat a szakterület vonatkozásában. Az adatok a Nébih által végzett központi ellenőrzések eredményeit tükrözik.

- Zöldség-gyümölcs ellenőrzés: 116 forgalmazó hely, 637 tétel, 275 kifogás, 5,2 millió bírság
- 5 növényvédőgép-állomás felülvizsgálata
- 1 szakterületi ellenőrzés (a kormányhivatalok szakmai tevékenységének központi ellenőrzése)
- 11 gyűjtöttgomba-ellenőrzési tevékenység felülvizsgálata
- 9 esetben növényvédőszer és műtrágyaforgalmazás ellenőrzése
- Termelői piacok ellenőrzése: 5 termelői piacon, 74 forgalmazó, 486 tétel, 1.8 millió Ft bírság

Fenntartható gazdálkodás

Növényvédelem

2020-tól a Nébih új szemléletű, országos, támogató ellenőrzést vezetett be a kötelezően előírt integrált növényvédelmi tevékenység ellenőrzésére. A [nyolc integrált növényvédelmi elv](#) betartásának ellenőrzése immár beépül az éves technológiai ellenőrzésekbe azoknál a növénytermesztőknél, akik foglalkozásszerűen, a piacra állítják elő a termékeiket. A kezdeti időszakban – a szankcionálás helyett – a hibák feltárásával és a lehetséges megoldások ismertetésével segítettük a gazdálkodókat az új előírások betartásában. A cél az, hogy a mindennapi növényvédelmi tevékenység okszerűen, minél kisebb környezeti terhelés mellett is hatékony legyen.

Talajgazdálkodás

Részt vettünk az engedélyköteles termésmenvelő anyagokat és EK-műtrágyákat forgalmazó honlapok ellenőrzésében. Hivatalból és bejelentés alapján indított ügyekben egyaránt eljárunk, sőt – az előírásoknak meg nem felelő körülmények miatt – az esetek nagy részében intézkedés is történt.

Növényegészségügy

Az ellenőrzések megyei szinten zajlottak, az adatok a kormányhivataloktól származnak.

- 2020-ban a hazai termelésben és EU-s forgalmazásban 13.032 növényegészségügyi vizsgálatot és károsító-felderítést végeztek a szakemberek.
- Import növényegészségügyi ellenőrzés során 17.815 tételt vizsgáltunk. Összesen 57 esetben nem volt megfelelő a szállítmány, ezekben az esetekben a kifogásolt tételeket visszautasítottuk vagy elrendeltük a megsemmisítésüket.
- Export vizsgálat 10.471 tétel esetében történt, nem megfelelés nem fordult elő.
- A növényegészségügyi monitoring terv különböző faktorainak kombinációja összesen 235 növényegészségügyi ellenőrzési feladatot eredményezett. A kiemelt zárlati károsítók közül az Európai Unióban és hazánkban is legfontosabb *Xylella fastidiosa* baktériumra összesen 2.469 kötelező faiskolai ellenőrzést és kiegészítő felderítést végeztünk el, fertőzött mintát nem találtunk.

Mezőgazdasági genetikai erőforrások

Szaporítóanyag-ellenőrzés

- A kormányhivatalokkal közösen országos összevont szaporítóanyag ellenőrzést végeztünk, melynek mérlege: 197 helyszín, 18.906 db oltványból 3.147 db megsemmisítése, 17 esetben minőségvédelmi bírság kiszabása.
- A GMO analízis során 95 szaporítóanyag-tételnél, minden tétel esetében GMO mentességet igazoltak a vizsgálatok.

Vetőmagfelügyeleti ellenőrzés

- A vetőmag szakterületen 2 komplex ellenőrzést végeztünk, továbbá 3 esetben az automata mintavevőt, valamint 3 alkalommal a fajtafenntartást vizsgáltuk.
- 2020-ban vetőmagtégelekből összesen 1.209 db GMO vizsgálat készült. Ebből 20 tétel lett GMO pozitív.
- Elvégeztük a GMO szűrést a szója fajtakísérletre érkezett vetőmagtégelek esetében is. Szennyezettséget 3 tételnél igazoltunk.
- A GMO szennyezett vetőmagokat a Nébih saját veszélyeshulladék-megsemmisítési rendszerében, valamint erőművekben égettük el. Az összes megsemmisített mennyiség

2020-ban 91.650 kg vetőmag volt, melyből 87.980 kg-ot tett ki a szemes kukorica, 1.300 kg-ot a szója, 2.340 kg-ot a repce és 30 kg-ot a csemegekukorica-vetőmag. Ez összesen 8 tételt érintett.

- Vetőmag-felügyeleti szakterületen – átruházott jogkörben – országsszerte 27 esetben vettünk részt vizsgáztatásban.

Östermelők

Az östermelőket 221 alkalommal a termesztés helyszínén, 21 ízben a piacokon (Budapesten 9, országos szinten 12 megyében) ellenőriztük. 174 östermelő vizsgálata során 20 östermelői igazolványt vontunk be.

Halvédelem

Több mint 100 alkalommal intézkedtünk a halvédelemmel kapcsolatos jogszabályok megsértése miatt. Ez évben két nagytestű pontyot szállítottunk vissza eredeti élőhelyére, így az elmúlt három év munkájának eredményeként immár hat illegálisan áttelepített ponty élhet újra régi élőhelyén.

Növénytermesztés, fajtakísérlet

- Megkezdtük a magyarországi feldolgozásra alaptermékként beszállított meggy és alma értékesítésére irányuló szerződések ellenőrzését, 5 millió forint összegű ágazatfelügyeleti bírságot róttunk ki.
- A szántóföldi fajtakísérleti szakterületen 20 faj 68 fajtája estében végeztünk fajtafenntartás-ellenőrzést állami elismerés meghosszabbítása céljából.

Tenyésztés

- A tenyésztőszervezeti felülvizsgálatok száma: 178 db.
- VP őshonos in situ támogatás helyszíni ellenőrzése: 98 db, 19.600 km.
- Az állati szaporítóanyag-mintavétel helyszíni ellenőrzése: 27 db.
- 47 db hamisított lóútlevelel miatt indítottunk eljárást.
- Panaszos levél alapján – több megyei kormányhivatal bevonásával – vizsgálatuk a baranyai tájfajta néven, tenyésztő szervezeti elismerés nélkül forgalmazott háztáji tyúk tenyésztésével, keltetésével és értékesítésével kapcsolatos tevékenységeket mintegy 50 baromfitartónál. Közülük 4 tenyésztőnél helyszíni ellenőrzés is zajlott. A hatósági fellépésnek köszönhetően a fajta forgalmazását annak állami elismeréséig beszüntették.
- Hagyományos tenyészérték-becslések eredményeinek ellenőrzése: 5 alkalom, 12.000 bika.

Biomassza

- 2020-ban 611 esetben vizsgáltuk a biomassza-termelők által kiadott igazolások megfelelőségét. 68 esetben nem állapítottunk meg jogsértést, 533 esetben a termelők írásbeli tájékoztatása mellett döntöttünk a helyes igazolás kiállítási gyakorlat kialakítása érdekében, 10 alkalommal pedig bírságot szabtuk ki.
- A biomassza-kereskedők és biomassza-feldolgozók körében végzett ellenőrzéseknél csak 81 esetben nem állapítottunk meg jogsértést. A kisebb súlyú figyelmeztetések mellett 9 tevékenység-korlátozást, 98 esetben bírságot, 19 esetben a kettőt együttesen alkalmaztuk. További 10 esetben az eljárási bírság kiszabása is indokolt volt a tényállás tisztázását hátráltató ügyfelekkel szemben.

Faanyag-kereskedelem, EUTR ellenőrzések:

A faanyagkereskedelmi lánc hatósági felügyeletét országos hatáskörrel látjuk el. Ellenőrzéseink jelentős részét 2020-ban is tervezetten, hivatalból indítottuk. Ezekon kívül állampolgári és társhatósági jelzések alapján folytattunk vizsgálatokat.

- Az ellenőrzési terv alapján a faanyagkereskedelmi lánc számos szereplőjét adatszolgáltatási igénnyel kerestük meg, preferálva az elektronikus bejelentőfelületet. A kapott adatokat kockázatelemzésnek vetettük alá, valóságtartalmukat más adatforrásokkal is összevetettük. A *kiemelten kockázatos*, valamint az adatszolgáltatást nem teljesítő ügyfeleknél – összesen 19 esetben – helyszíni ellenőrzést tartottunk.
- Szintén ellenőrzési terv alapján vizsgáltuk a *jogkövetési hajlandóságot* azoknál a láncszereplőknél, akiket korábban már figyelmeztettünk, elmarasztaltunk bizonyos hiányosságok miatt. Az idén 10 ügyfél esetében végeztünk ilyen típusú utólagos ellenőrzést, sajnos lesújtó eredményekkel. Az eddigi tapasztalatok alapján a jövőben jelentősen növelni tervezzük az utóellenőrzések számát.
- Célirányosan ellenőriztük a külföldről, különösen *az Európai Uniótól kívülről érkező fatermékek kereskedelmét* azok kiemelt kockázatosága miatt. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal a fatermékek importjával kapcsolatos adatait és a Nébih nyilvántartását összevetve kiderült, hogy több olyan szereplő is hoz faanyagot az országba, aki nem szerepel a tevékenység végzéséhez szükséges hatósági nyilvántartásban, regisztrációs számmal nem rendelkezik. Ez a problémakör már több mint 150 esetben indukált – jelentős előzetes felkészülést, adatgyűjtést igénylő – kiemelt ellenőrzést, melynek során igyekeztünk legális keretek közé terelni az alanyok működését.
- A járványhelyzetnek köszönhetően fokozott gyorsasággal kerültek előtérbe az *online piacterek a faanyag-kereskedelemben* is, ami még inkább táptalajt teremtett a fogyasztók átverésének, megkárosításának. A beérkező állampolgári bejelentések az internetes csalások számos formáját tárták elénk. Éppen ezért prevenciós jelleggel vizsgáltunk minden releváns online felületet, 1.625 esetben ellenőrzést is indítottunk a hirdetések alapján, amelyek többségében a jogsértő hirdetéseket eltávolították, 73 hirdetővel szemben pedig eljárást indítottunk.
- Kollégáink rendészeti feladatuk ellátása során jelen vannak a közutakon, határátkelőhelyek környékén, vizsgálják a nyitva tartó telephelyeket is, ilyenformán mintegy 100 *helyszíni intézkedést* hajtottak végre.
- 2020-ban csaknem 300 jogsértést tettünk publikussá a Nébih honlapján. Emellett kereshető formában közzétettük a jogszerűtlen hirdetésekhez kapcsolható telefonszámokat, hamis EUTR azonosítókat (<https://portal.nebih.gov.hu/jogszerutlen-hirdetesekek-adatai>).
- Az eljárások eredményeként 2020-ig összesen több mint 200 millió forint bírságot és bevétel-elkobzást érvényesítettünk, noha ezekhez az eszközökhöz kizárólag súlyos jogsértések kapcsán és a fokozatosság elvét maximálisan szem előtt tartva alkalmaztuk.

Egyre szorosabbá válik az együttműködés a szomszédos országok EUTR hatóságaival, mivel egyre több határon átnyúló kereskedelmi kapcsolat hatékony és gyors ellenőrzése válik szükségessé.

Laboratóriumi vizsgálatok

- 2020-ban élelmiszerlánc-biztonsági laboratóriumunk (a borászati termékeken kívül) másfél milliót is meghaladó vizsgálatot végzett el, csaknem 140 ezer beérkezett mintán. Ezek túlnyomó része hatósági minta és vizsgálat volt, de jelentős számban

képviseltették magukat a szolgáltatási vizsgálatok a minőségbiztosítási, körvizsgálati minták mellett.

- Élelmiszer- és takarmány-laboratóriumainkban 2020-ban összesen több mint 50 ezer hatósági minta vizsgálatára került sor, a mintákon elvégzett vizsgálatok száma mintegy 300 ezer volt. A minták élelmiszer-, takarmány- és környezeti minták voltak, amelyekből mikrobiológiai, kémiai, radioanalitikai, érzékszervi, valamint GMO vizsgálatokat végeztek szakembereink.
- A szakterületeket tekintve kiemelkedő volt az élelmiszer- és takarmányvizsgálatok, valamint a növényvédelmi vizsgálatok (növényegészségügyi, növényvirológiai és növényvédőszer-maradék vizsgálatok) száma, de számos vizsgálat történt a vetőmagok, állatgyógyászati szerek, továbbá a talaj- és parazitológiaminták területén is.

Laboratóriumok ellenőrzése

- A szolgáltató, nem állami laboratóriumok tevékenységüket kizárólag a Nébih által kiadott engedély alapján, míg az üzemi laboratóriumok tevékenységüket bejelentés alapján, kizárólag a Nébih által történt nyilvántartásba vételt követően végezhetik. 2020-ban 33 szolgáltató laboratórium kérelmének befogadása, valamint 15 üzemi laboratórium nyilvántartásba vétele történt meg.
- Laboratóriumi kijelölések tekintetében: *Brucella* és *Leukosis* betegségek hatósági vizsgálatára 2020-ban 6 nem állami laboratóriumot, *Trichinella* vizsgálatra 1 laboratóriumot, *Szalmonella* gyérítési programban résztvevő laboratóriumok esetén pedig szintén 1 laboratóriumot jelöltünk ki. Gyógyszerhatóanyag vizsgálat terén 1 államigazgatási feladatokat ellátó szervet, illetve EU műtrágyák vizsgálatára 1 labort jelöltünk ki.
- 2020-ban 4 szolgáltató laboratóriumnál végeztünk helyszíni ellenőrzést és 1 laboratóriumnál a vizsgálat megrendelésével ellenőriztük az engedélyezett vizsgálatok elvégzésének helyességét.

Növényvédőszer-maradék vizsgálatok

Hatóanyag szempontjából többek között mazsola, mák, sárgarépa, paprika, száraz lencse, citrom, burgonya és szója mintákat is kifogásoltunk.

Ügyfélszolgálat, felügyeleti-díj és forgalmazói ellenőrzés

Tisztességtelen forgalmazói magatartás

- 2020-ban 87 ellenőrzést folytattunk a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek beszállítóival szembeni tisztességtelen forgalmazói magatartás kiszűrésére. Az ellenőrzések során összesen 22 esetben merült fel jogsértés, a bírság végösszege hozzávetőleg 315 millió Ft lett.
- Az ellenőrzések során fokozott figyelmet kapott a kereskedők magatartásának a járványügyi helyzettel összefüggő változása, amelynek megfelelően a tavaszi veszélyhelyzet során kiemelten kezeltük a kereskedők árképzésének vizsgálatát, valamennyi kiskereskedelmi lánc esetében helyszíni (áruházi) adatgyűjtésekkel, illetve a beszállítók közvetlen megkeresésével egybekötve.
- A húsvéti szezonális termékek tömeges, az ünnepeket megelőző beszerzési ár alatti értékesítése miatt 1 esetben szabtuk ki 20.000.000 Ft-os bírságot, a friss sertéshústermékek értékesítésével összefüggésben pedig 1 esetben 3,5 millió Ft bírságot róttunk ki.
- Az őszi időszakban hangsúlyt kapott annak vizsgálata, hogy a kereskedők – piaci pozíciójukkal visszaélve – az alacsonyabb átadási árak elérése érdekében alkalmaznak-e retorziókat a beszállítókkal szemben (kilistázások, kondíciós szerződések egyoldalú

módosítása). Az ellenőrzés során a hazánkban jelenlévő 7 nagy kereskedelmi lánc mintegy 100 potenciálisan érintett szállítóját kerestük meg. Adatszolgáltatásaik alapján nem állapítottunk meg jogsértést.

- Foglalkoztunk az olcsó import áruk megjelenéséből adódó árképzési anomáliák, valamint az esetleges diszkriminatív árképzés tilalmának vizsgálatával, de ez látványos eredményt nem hozott.
- Összességében elmondható, hogy a járványügyi helyzet nem generált a beszállítók és a kereskedők viszonyában drasztikus változásokat, és erre vonatkozóan az ágazati érdekvédelmi szervezetek részéről sem érkezett jelzés.

Felügyeleti díj ellenőrzése

Az év során 500 millió forintot meghaladó értékben állapítottunk meg felügyeleti díj-különbözetet az egyes bevallók ellenőrzése során.

Érdekes, emlékezetes esetek 2020-ban

Kiemelt ügyek – csalások, hamisítások, feketegazdaság elleni küzdelem

A szakterület „életében” szinte mindennaposak a nem nyomonkövethető, valamint a lejárt fogyaszthatósági/minőségmegőrzési idejű élelmiszerek. Ezek mellett, a mondhatni „alapvető” problémák mellett 2020-ban is talákoztunk néhány megröszélt esettel.

- Azonnali hatállyal megtiltottuk például egy vendéglátóhely működését az általános takarítatlanság, a gépek, berendezések, eszközök rendkívül nagyfokú szennyezettsége, továbbá az elkülönített tárolás, a dolgozók egészségügyi könyvének hiánya miatt.
<https://portal.nebih.gov.hu/-/ismet-a-fovarosban-csapott-le-a-nebih>
- Nem ment át a rostán az a friss, fogyasztásra szánt gyümölcsöket csomagoló és forgalmazó vállalkozás sem, ahol az adminisztratív és higiéniai hiányosságok együttes jelenléte miatt **16 tonna élelmiszert vontunk eljárás alá**, emellett pedig elrendeltük az általa csomagolt valamennyi forgalomban lévő termék visszahívását.
- Ezt a hatalmas mennyiséget is felülmúlta az a fagyasztóház, ahol mintegy 236 tonna nyomonkövethetetlen, többségében lejárt, esetenként egérürülékkel szennyezett, fagyasztott baromfitermék forgalomból kivonását és megsemmisítését hajtottuk végre.
<https://portal.nebih.gov.hu/-/csaknem-236-tonna-termeket-kellett-kivonni-a-forgalombol-egy-szabolcsi-elelmiszer-vallalkozasnal>
- Másodszor is sikerült lebuktatnunk ugyanazt az illegális növényvédőszer-árust, aki magyar nyelvű címke nélkül próbálta értékesíteni a nem nyomonkövethető, hazánkban nem engedélyezett növényvédő szereket. Rovására írható még a kizárólag üzletben forgalmazható növényvédő szerek üzleten kívüli forgalomba hozatala, továbbá a megfelelő képesítés és a szükséges működési engedély hiánya is.
<https://portal.nebih.gov.hu/-/masodszor-is-lebukott-az-illegalis-novenyvedo-szer-arus>
- Az év végén 4 helyszínen hajtottunk végre összehangolt ellenőrzést a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda szervezésében, további rendőri egységekkel együttműködve. A közös akciónak köszönhetően 50 rossz körülmények között tartott kutyát sikerült megmenteni és biztonságba helyezni. Az állattartás körülményei sem feleltek meg a jogszabályban foglaltaknak, de az ebek egy része nem rendelkezett a kötelező microchippel és/vagy érvényes veszettség elleni védőoltással sem.
<https://portal.nebih.gov.hu/-/50-kutyat-mentett-meg-a-hatosagi-osszefogas>

Élelmiszer- és takarmánybiztonság

- Az év folyamán számos, a takarmánybiztonságot érintő RASFF riasztás kapcsán kellett eljárunk. A külföldről érkezett, szalmonella-szennyezett kutyaeledel érintett tételeit kivontuk a forgalomból.
- Néhány esetben Magyarországról származó papagájeledelben és napraforgómagban mutattak ki határérték feletti parlagfűmag-tartalmat. Ezekben az ügyekben is megtettük a hathatós intézkedéseket.
- Az élelmiszerekre vonatkozó RASFF bejelentések között idén az etilén-oxiddal szennyezett indiai szezám-mag tételek és ezek felhasználásával előállított különféle élelmiszerek forgalomból kivonása és visszahívása adta a legtöbb feladatot.
- Az étrend-kiegészítők folyamatos ellenőrzése által több férfiaknak szánt, gyógyszer-hatóanyagot tartalmazó termék miatt indítottunk eljárást. Ezekről az alábbi sajtóanyagokban informáltuk a fogyasztókat:
<https://portal.nebih.gov.hu/-/ujabb-etrend-kiegeszitok-forgalmazasat-tiltotta-meg-a-nebih>
<https://portal.nebih.gov.hu/-/etrend-kiegeszito-kapszula-forgalmazasat-tiltotta-meg-a-nebih>

Állategészségügy, állatvédelem

- Az egész évet áthatotta a Brexit állategészségügyi hatásaira való felkészülés. Az ágazatot érintő változásokról rendszeresen tájékoztatást adtunk a Nébih honlapján, majd az újonnan létrejött Brexit tematikus aloldalon (<https://portal.nebih.gov.hu/brexit>).
- 7 évre visszamenően szolgáltatunk adatokat az EFSA-nak az uniós szivacsos agyvelőbántalmak (TSE-k) általunk kezdeményezett rendelet-módosításának elfogadása érdekében.
- Újragondoltuk a koi herpesz vírus (KHV) és halegészségügyi felügyeleti programokat.
- Előkészítettük a ragadós száj- és körömfájás (RSZKF) nemzeti vakcinabankról szóló döntést, azután elindítottuk a közbeszerzési eljárást.
- Teljeskörűen ellenőriztük a kéknyelv monitoring végrehajtását a mentesség megszerzéséhez, majd elkészítettük és benyújtottuk a kéknyelvbetegség-mentességre vonatkozó dokumentációt az Európai Uniónak.

Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem

Ellenőrzés

Érdekes szituáció volt az östermelők ellenőrzése során, hogy januárban árusítottak paradicsomot, paprikát. És sajnos tipikusnak mondható az a visszatérő hazugság is, hogy az áru fűtés nélküli fóliasátorban termelt, holott ehhez köztudottan üvegházi körülményekre lenne szükség.

Faanyag-kereskedelem, EUTR ellenőrzések

Igen késői órán kaptam riasztást az EUTR részleg a NAV egyik megyei igazgatóságáról, miszerint egy ponyvás teherautó rakterében furcsa megjelenésű, nagyon vegyes fafajú, változó méretűre vágott tűzifát találtak. Az áru eredetének tisztázására a bemutatott dokumentumok nem bizonyultak elégségesnek, ezért a NAV hatósági zárként plombákat helyeztek fel a jármű rakterére, majd visszafordította azt a 250 kilométerre található telephelyére. Ezzel azonban nem zárult le a történet: a hatósági plombabontáson derült fény arra, hogy a delikvens már korábban is súlyos jogsértéseket követett el, sőt a beszerzési, értékesítési, szállítási tevékenységét már akkor megtiltottuk. Mindezek ellenére bizonyíthatóan legalább 18 alkalommal végzett

értékesítési tevékenységet a tilalom érvénybe lépése óta, s tette mindezt – sok egyéb mulasztás mellett – egy tisztázatlan tulajdonú gépjárművel. Az illegális cselekményt nemcsak az érintett egyén, hanem a jármű forgalmi engedélye is bánta, melyet a helyszínen bevont a hatóság.

Kockázatkezelés és válságkoordináció

Ebben az évben a legkiterjedtebb termékkivonás és visszahívás az etilén-oxiddal szennyezett szezámrag ügy volt, amelyet jelentős sajtóérdeklődés is kísért világszerte. A nyomkövetések még folyamatban vannak. Számos termék érintett lisztkeverékek, pékáruk, kekszek, müzlik, kétszersült, sós snackek és krékerek, bio tahini, fűszerkeverékek, magkeverékek, ázsiai készételek, madáreleség stb. Az etilén-oxidot Indiában szezámrag fertőtlenítésére használják, elsősorban szalmonella ellen. A szer használata az EU-ban 1981 óta nem engedélyezett, ráadásul a hosszú távú és rendszeres bevitele növelheti a daganatos megbetegedések kialakulásának esélyét. Ezért az az Uniós döntés született, hogy minden, MRL-t meghaladó szezámrag tételt és az azokból készült termékeket ki kell vonni a forgalomból és vissza kell hívni. Mindamellert ezeket a tételeket fokozott ellenőrzés alá vonják az első, EU-s belépési pontokon.

Mezőgazdasági genetikai erőforrások

- 2020-ban az Új Növényfajta Oltalmára Létesült Nemzetközi Szervezet (UPOV) gyümölcsszakosztója – történetében először – online formában tartotta meg 51. ülését. A Nébih illetékes szakemberei ezen a fórumon aktív szerepet vállaltak több gyümölcsfajta vizsgálati irányelvnek kidolgozásában, hivatalunk tavaly óta a kajszi vizsgálati irányelv vezető szakértője, a jövő évtől pedig a meggyel kapcsolatos megbízásnak is eleget teszünk. A munka nemzetközi jelentőségű, hiszen az elkövetkező 10-15 évben az UPOV összes tagállamában a mi szakembereink által kidolgozott szabványt alkalmazzák majd a kajszi fajta regisztrációs és növényfajta-oltalmi célú vizsgálatok során.
- Alternatív módon valósultak meg az Európai Unió Növényfajta Hivatala (CPVO) és az Európai Unió Szabadalmi Hivatala (EUIPO) képzései is. Ezúttal online zajlott az a háromnapos képzés, amelyen kínai agrárszakemberek búza-, paprika-, alma-, kukorica-, orchidea- és burgonyafajta DUS-vizsgálati protokolljával kapcsolatos előadásokat hallgattak meg. A workshopon a szőlőfajta DUS vizsgálatát ismertettük, és bemutattuk azt az interaktív előadással kiegészített, angol nyelvű videóanyagot, amit a Pölöskei Növényfajta-kísérleti Állomásunkon készítettünk. A videóban lépésről lépésre végigkövethetők a szőlőültetvényekben a tenyészidőszak során alkalmazott fajtavizsgálati és megfigyelési módszerek és folyamatok.
- Nagy büszkeségünk, hogy fertődi és kompolti fajtakísérleti állomásaink több évi szünet után visszakerültek a kísérleti vérkeringésbe. Fertődön teljesen új arculattal, az EU által elvárt jövő biogazdálkodását kiszolgáló ÖKO-fajtakísérlet beállításával indultunk el 2020-ban. Ugyancsak előremutató, hogy a nyár folyamán drónos fajtabemutatót tartottunk a Szarvasi Fajtakísérleti Állomásunkon.

Laboratóriumi szakterület

- Az élelmiszerlánc-biztonsági laboratóriumi szakembereink rendkívüli ellenőrzést végeztek október közepén egy nem állami szolgáltató laboratóriumnál. A távvizsgálat során kiderült, hogy a laboratórium a szalmonella vizsgálatok tekintetében több ponton jelentősen eltért a vizsgálati szabvány előírásaitól, a vizsgálatokhoz szükséges anyagok egy részével nem is rendelkezett. A táptalaj felhasználása jóval kevesebb volt, mint

amennyi a vizsgálati számok alapján szükséges lett volna, a szalmonellózis elleni védekezési program előírásait pedig több alkalommal nem tartotta be. A hibák és hiányosságok miatt a laboratórium engedélyét és Salmonella vizsgálatra vonatkozó kijelölését is visszavontuk.

- Szakembereink egy agárverseny doppingellenőrzéséből kiinduló ügy esetén lóhúsban pentobarbiturát minőségi és mennyiségi azonosításával, pentobarbital mérésével is foglalkoztak, valamint pseudomonas jelenlétet állapították meg palackozott ásványvízben, melynek hatására a gyártóval szemben eljárás indult.

Legfontosabb kihívások

Élelmiszer- és takarmánybiztonság

Vendéglátás, közétkeztetés

A 2020-as évet meghatározó pandémia az élelmiszerláncban legsúlyosabban a lánc végét jelentő, a végső fogyasztókat feldolgozott élelmiszerrel, étellel közvetlenül ellátó vendéglátó és közétkeztető vállalkozásokat sújtotta. A megváltozott körülmények az ellenőrző hatóságoktól is merőben szokatlan, új szemléletmódot, munkatervezést és -szervezést igényeltek. A járvány első hulláma idején egyáltalán nem állt rendelkezésre felkészülési idő sem a vállalkozások, sem a hatóság számára. Ennek ellenére a veszélyhelyzet kihirdetésétől számított néhány napon belül megjelentek a vállalkozások számára készített tájékoztató anyagaink, szempontrendszerünk az élelmiszerbiztonsági és járványügyi szempontból egyaránt biztonságos ételkészítéshez, kiszállításhoz, valamint a háztartásokban történő ételkezeléshez. Általános ajánlásként előtérbe helyeztük a biztonságosan hőkezelt ételek készítését, kiszállítását.

- A Minőségvezérelt Közétkeztetési Programban (MVK) dolgozó auditorokat sikerült felkészíteni a teljes körű konyhai audit helyett a szakmai tudásukat, tapasztalataikat felhasználó támogató szemlék végzésére. Ugyancsak kiemelt feladat volt az ellenőrzéseket, támogató szemléket, auditokat végző munkatársak oktatása, védelme, védőeszközökkel (maszk, kézfertőtlenítőszer) ellátása is. Törekvéseink sikerét igazolja, hogy a szemléket a közétkeztető vállalkozások pozitívan fogadták, várták szakértőink tanácsait a biztonságos feltételek megteremtéséhez.
- Ugyanebben az időszakban kezdtük meg a vendéglátó vállalkozások minősítést előkészítő támogató szemléit is, valamint a Szupermenta programban vizsgáltuk a házhoz szállított készételeket. (Erről részletesebben a kampányt bemutató részben esik szó.)
- Az őszi időszak – járvány második hulláma – újabb feladat elé állította mind a vállalkozásokat, mind az ellenőrző hatóságokat. A közétkeztetés nem szűnt meg, illetve volumene nem csökkent oly mértékben, mint tavasszal, óriási fordulat történt viszont a vendéglátásban, amely teljes egészében kiszállításra állt át. Ebben a helyzetben a létesítmények jelentős része szünetelteti a tevékenységét, a kiszállítás feltételeinek megfelelni igyekvő vállalkozások is jóval kisebb adagszámmal működnek.

Borászat és alkoholos italok

- A személyes kontaktusok minimalizálása érdekében bevezettük a vidéki mintaátvételi pontokon történő mintaleadás lehetőségét.
- E-kommunikációs alapokra helyeztük a szakmai konzultációkat, áttértünk az elektronikus adatbekérésre, továbbá felállítottuk az online ellenőrzési rendszert.

- Új feladatként jelentkezett a szakterületen a szeszesital-előállító üzemek esetében a biocid kézfertőtlenítő szerek előállítására vonatkozó, ideiglenes engedélyek kiadása.
- Bővítettük a Nébih Navigátorban a bor forgalomba hozatali engedélyezési modul adattartalmát, ennek köszönhetően a termelők már a FHE határozat lezárásának pillanatában értesülhetnek a címkekészítéshez szükséges adatokról, hamarabb indulhat a forgalmazás.
- A 2020. évi „víruskompatibilis” Országos Pálinka és Törkölypálinka Verseny apropóján 47 előállító által nevezett 406 db pálinkatermék laboratóriumi vizsgálatát végeztük el, illetve ellenőriztük a jogszabályi megfelelőségüket. Továbbá kiemelt feladatunk volt a Nemzeti Pálinka Kiválóság Programban a megmérettetés lebonyolítása és mintáinak bevizsgálása.

Állategészségügy, állatvédelem

- Szakmai értelemben komoly kihívást jelentett, hiszen rengeteg feladatot rótt munkatársainkra az általános utónyomonkövetési uniós audit, valamint a madárinfluenza uniós audit lebonyolítása. Mindkettő sikeresen zárult.
- Az év fontos fejleménye volt az Európai Unió új (élőállat, állati termék, ökológiai termék és növényi termék) nyomonkövetési rendszerének, a TRACES-New Technologies import moduljának hazai bevezetése. Szakembereink menedzseltek az 'e-seal' elektronikus aláírás bevezetését.
- Az év talán egyik legnagyobb jogalkotás jellegű kihívása volt a kereszt-fehérjeetetés uniós bevezetésében és az Uniós Állategészségügyi Kerettörvényhez (AHL-hez) kapcsolódó végrehajtási rendeletek előkészítésében való közreműködésünk.

Járványvédelem

2020-ban két jelentős állatbetegséggel kellett megküzdenie hazánknak.

Afrikai sertéspestis

2018-as megjelenés óta hazánk vaddisznóállományában folyamatosan jelen van, és a szabadban élő vaddisznókban való előfordulása miatt még sokáig jelen is lesz az ASP. Napjainkig több mint 8.000 pozitív vaddisznó esetet diagnosztizáltunk.

2020-ban módosítottuk az országos mentesítési tervet, melynek elsődleges célja a minél sikeresebb állománygyerítés elérése, a járvány terjedésének lassítása volt. A módosítás pozitív hozadéka, hogy lassulni látszik a járvány új területre terjeszkedése.

Jelentős eredmény az is, hogy házisertés-állományainkat mindezidáig sikerült a kórtól megvédeni.

Intézkedéseinket folyamatosan felülvizsgáljuk, ha kell aktualizáljuk, módosítjuk azokat.

Magas patogenitású madárinfluenza

A magas patogenitású madárinfluenza járvány 2020-ban sajnos Magyarországot is elérte. Januárban Komárom-Esztergom és Hajdú-Bihar megyékben összesen 4 kitörés történt, a járvány továbbterjedését azonban szigorú intézkedésekkel sikerült megakadályozni.

Március végén egy minden eddiginél nagyobb és gyorsabb lefolyású járvány vette kezdetét. Központja Bács-Kiskun megyében volt, de érintette Csongrád-Csanád és Békés megyét is. A betegség 269 gazdaságban jelent meg, a felszámolás során, illetve megelőzési céllal megközelítőleg 5 millió állat leölését kellett elrendelnünk a védekezés érdekében.

A járvány felszámolása óriási erőfeszítéseket követelt a közreműködőktől, de mintegy 3 hónap alatt sikeresen megvalósult. A védekezés szempontjából – számos egyéb intézkedés mellett – kiemelt jelentőségű volt, hogy az országos főállatorvos hazánk teljes területén elrendelte a

baromfik kötelező zártan tartását (<https://portal.nebih.gov.hu/-/orszagszerte-zartan-kell-tartani-a-baromfit>). Ez az intézkedés egész júliusig fennállt, akkor a kedvező járványhelyzet miatt visszavonásra került. Az ősszel elindult újabb nemzetközi járvány miatt, tekintettel a vándorló vadmadarak hazánkat is érintő vonulási útvonalaira, az országos főállatorvos az ország egész területét madárinfluenza szempontjából magas kockázatúnak minősítette, s november végén ismét elrendelte a kötelező zárt tartást.

Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem

Ellenőrzés

- Számos feladat adódott a növényi termékek import ellenőrzésével kapcsolatban, különösen a TRACES bevezetése és az ellenőrzési pontok kijelölése bizonyult idő- és munkaigényesnek.
- Kezdetét vette a növényvédőgép-állomások jogszabályi megfelelőségének felülvizsgálata.

Engedélyezés

- A növényvédőszer-hatóanyagok felülvizsgálata során meg nem újított, ezért a forgalomból kivont hatóanyagok, növényvédő szerek hiánya lehetetlen helyzetbe sodort számos, elsősorban zöldség- és gyümölcstermelő gazdát. A sürgősségi engedélyezési eljárások során megfeszített munkával – szoros együttműködésben a FruitVeb-bel – sikerült ezt a helyzetet kezelni és legális technológiát adni a gazdáknak.

Értékelés

- Az év közepén elkezdődött a glifozát hatóanyag megújítására beadott dokumentáció értékelése 4 tagállam, köztük Magyarország részvételével. Az értékelő jelentéstervezet 2021 júniusában készül el, ezt követően a témában nyilvános konzultáció indul.

Fenntartható Gazdálkodás

Talajvédelem

Magyarország világviszonylatban kiemelkedő talajadottságokkal rendelkezik, de számos tekintetben romló tendenciák mutatkoznak. 2020-ban megszületett a jövőbeli talajvédelem alapját jelentő Talajvédelmi Cselekvési Terv, amely összefoglalja a felmerülő problémákat és javaslatot tesz azok megoldására a „hatásos talajvédelem”, a „talajvédelmet megújító tevékenységek” és a „modern alpinfrastruktúra kialakítása” alkalmazásával.

Jelentős kihívások az uniós zárlati károsítók vonatkozásában

1. A burgonya baktériumos hervadását és barna gumórothadását, ezzel pedig hatalmas gazdasági kárt okozó *Ralstonia solanacearum* zárlati károsító fertőzésével 2000 óta számolunk Magyarországon. A 2019. évi [kirívóan sok fertőzési eset](#) miatt 2020-ban kiemelt figyelmet szenteltünk a betegség terjedésének megakadályozására. Az előző évekhez képest 30%-kal több szemlét és laboratóriumi mintavételt végeztünk a termőhelyi és betárolt burgonyára vonatkozóan és intenzíven vizsgáltuk a külföldről származó vetőburgonya-szállítmányokat is.

Minden igyekezetünk ellenére 2020-ban is kiemelkedően sok mintából mutatta ki a kórokozót a pécsi referencialaboratórium: öt megyében 2 termelő 7 db vető, valamint 17 termelő 19 db áruburgonya mintája, valamint 1 holland származású vetőburgonya tétel esetében igazolódott be a *Ralstonia solanacearum* baktérium okozta fertőzés. A fertőzöttnek nyilvánított teljes terület nagysága az érintett 5 megyében 71,3 hektár, vagyis az összes burgonyatermő-terület körülbelül fele. A természetből kizárt vetőburgonya 2.157,3 tonna,

ami azt jelenti, hogy 2020-ban a Magyarországon termelt vetőburgonya fele nem használható fel az eredeti célra.

2. A 2020. évi adatok alapján a **szőlő aranyszínű sárgaság betegségét okozó fitoplazma** (Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD) a tavalyi évhez képest nem terjedt jelentős mértékben tovább hazánkban, újabb megyében nem mutatták ki a kórokozót. Jelenleg főként a Zalai és Badacsonyi borvidéket érinti a betegség.
3. Az Európai Unióban aggasztóan terjed, Magyarországon azonban nincs még jelen a paradicsom barna termésráncosodását okozó **Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV)**. Kártételének megakadályozása érdekében a gazdanövények (paradicsom, paprika) vetőmagvai és palántái EU-szerte növényútlevélkötelessé váltak.

Kockázatkezelés és válságkoordináció

A szakterületet érintő legnagyobb kihívás idén az Európai Unió Bizottsága által működtetett hatósági ellenőrzések információkezelési rendszere (IMSOC) integrációjának soron következő állomásának hazai adaptációja. Fontos hangsúlyozni, hogy az IMSOC nem új rendszer, hanem a korábbi rendszerek közös, korszerű platformja. Hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos adatok, információk és dokumentumok kezelésére és automatikus megosztására szolgál. Elsősorban a tagállamok és a Bizottság közötti információcsere, de harmadik országok és nemzetközi szervezetek is kapcsolódhatnak bizonyos feltételek között.

A Nébih szakemberei a hazai, nemzeti szintű kapcsolattartó pontja (SCP) ennek a rendszernek. Ügyeleti rendszert is működtetünk, hiszen Unió elvárás az SCP-k folyamatos rendelkezésre állása.

Kiemelkedő eredmények

Kiemelt ügyek – csalások, hamisítások, feketegazdaság elleni küzdelem

- 2020 januárjában 10 fővel megalakult az élelmiszerrendész szolgálat.
- Az év során Debrecen központtal létrejött a második régiós kirendeltségünk 3 fővel.

Élelmiszer- és takarmánybiztonság

Termelés folyamataudit

- *Export:* Az afrikai sertéspestis hazai megjelenése miatt több harmadik ország vezetett be korlátozó intézkedéseket a magyar sertéshússal és húskészítményekkel szemben, ezért jelentősen visszaesett a termékek kivitele. 2020-ban – az új, EU-n belüli és kívüli piaci lehetőségek megtalálásának köszönhetően – ismét növekedett az export mennyisége. Regionalizációs törekvéseink is sikerrel jártak: a helyszíni audit és a folyamatos egyeztetés eredményeként a japán hatóság egyes megyékből újra engedélyezte az exportot.
- *MSM útmutató:* A Campden BRI a NAK Baromfiágazati alosztályának felkérésére útmutatót készített a mechanikailag szeparált húsokról (MSM), melynek elkészítésében a Nébih szakemberei is részt vettek. A vállalkozásokkal közösen jóváhagyott útmutató tartalmazza a jogszabályi előírásokat, a témával kapcsolatos felmérések eredményeit, valamint a szakirodalmi cikkekben megjelent adatokat.

Vendéglátás-közétkeztetés – jogszabályalkotás

- Szaktudásunkkal, gyakorlati tapasztalatainkkal hozzájárultunk a gazdaságélénkítő csomag közétkeztetést érintő részének kidolgozásához, valamint a szintén közétkeztetést érintő ágazati jogszabályok, minisztériumi rendelettervezet kidolgozásához.

Borászat és alkoholos italok

- Eredményesen zajlott a borászati termékek vizezésének kimutatására szervezett akciónk: 6 céggel szemben folytattunk eljárást, összesen 111.965,8 liter borászati terméket utaltunk megsemmisítésre.
- Az ellenőrzések során 117 jogsértés tártunk fel.
- A forgalomba hozatalt megelőzően 782 db hibás tételt szűrtünk ki.
- A szüreti időszakban az intenzív hatósági jelenlétnek köszönhetően mind mennyiségben, mind minőségben jelentős adatmennyiséghez jutottunk a 2020-as évjárat vonatkozásában, ami a későbbiekben fokozhatja az ellenőrzéseink hatékonyságát.

Állategészségügy, állatvédelem

Állatvédelem

- A forró nyári időszak jelentős részében – az EU-ban példamutató módon már harmadik éve – megtiltottuk a hosszútávú kerdőzöszállítmányok indítását, ezzel megelőzve az állatok indokolatlan szenvedését.
- Több vonalon is felléptünk a cirkuszi vadállatok érdekében (ellenőrzés, állásfoglalások megfogalmazása, szakmai anyagok összeállítás).
- Civil ernyőszervezetekkel közösen felmérést készítettünk arról, hogy a járványhelyzet miatt kialakult körülmények hol okoznak problémát a menhelyi állatok ellátásában. Az eredmények ismeretében, hazai tápgyártó és -forgalmazó cégek tápadományainak köszönhetően, a Magyar Állatvédő és Természetbarát Szövetség elosztórendszerén keresztül több mint 4.600 rászoruló menhelyi kutya és közel 1.200 macska jutott több hónapra elegendő, minőségi száraztáphoz, mintegy 36 tonna össz mennyiségben. Ezen túlmenően szintén önzetlen gyártói felajánlásból 13 tonna kutyaszalámi kiosztása történt meg 2.200 menhelyi eb számára.

Állategészségügy

- Benyújtottuk a kényyelv-betegségtől való mentességi dokumentumot az Európai Unió általi elfogadásra.
- Benyújtottuk a veszettség-mentességi dokumentumot.
- Aktualizáltuk a készenléti terveket az Rszkf és a madárinfluenza vonatkozásában. Új készenléti tervek készültek a baromfipestis és az afrikai lópestis tekintetében.
- Időben leadtunk valamennyi, az állategészségügyi program társfinanszírozásaihoz kapcsolódó jelentést és elszámolást. A szalmonella kivételével 2020-ban megtörténtek a kifizetések is.
- A Bizottság befogadta az uniós TSE rendelet módosítására tett kezdeményezésünket.

Állategészségügyi laboratóriumi diagnosztika

- Folytattuk a korábban megkezdett, fokozott aktív és passzív surveillance vizsgálatokat a vaddisznók ASP fertőzöttsége tekintetében. Megvizsgáltunk csaknem 90.000 vaddisznó mintát. A vaddisznó ASP miatt korlátozásokkal érintett területekről a házi

sertések vágásra csak kedvező eredményű ASP PCR vizsgálattal indíthatók, ez országosan több, mint 200 ezer minta vizsgálatát jelentette.

- 2020. márciusában H5N8 típusú magas patogenitású madárinfluenzát állapítottunk meg. Mintegy 200 ezer madárminta vizsgálatát végeztük el, ebből 1000 vadmadarat vizsgáltunk.
- Az elvégzett TSE vizsgálatainkkal hozzájárultunk ahhoz, hogy az ország megerősítette az elhanyagolható kockázatba sorolását.
- Mintegy 3 éves szakmai és diagnosztikai munkánk lehetővé tette, hogy az egyik legnagyobb genetikai értékű húsmarhaállomány visszakaphatta a gümőkórtól mentes státuszát.
- Diagnosztikai vizsgálatainkat felhasználva az állategészségügyi szakigazgatás a Bluetongue mentes státusz elismeréséért folyamodott az Európai Unióhoz.

Állatgyógyászati termékek

Fertőtlenítőszer

- Januárban visszakerült a megyei kormányhivatali szintről a Nébih állatgyógyászati termékek szakterületéhez a teljes biocid feladatkör. Ennek alapján újra mi végezzük az állategészségügyben felhasználható felület-fertőtlenítőszer és az állatok ivóvizének fertőtlenítésére szolgáló fertőtlenítőszer szakvéleményezését a NNK által kiadott forgalomba hozatali engedélyekhez.
- Felülvizsgáltuk és a benyújtott eredmények alapján aktualizáltuk az afrikai sertéspestis ellen ajánlott fertőtlenítőszer listáját, amely a Nébih honlapján nyilvánosan elérhető (<https://portal.nebih.gov.hu/web/guest/afrikai-sertespestis>). Ennek eredményeképpen jelenleg két táblázat tartalmazza az ASP ellen kiemelten ajánlott, valamint a másodsorban ajánlott szereket.
- Elkezdtük a nemzeti eljárással engedélyezett, ivóvízben alkalmazható antibiotikumok felülvizsgálatát. A felülvizsgálat a készítmények indikációjának indokoltságára, valamint a termékirodalom felelős antibiotikum-használatot elősegítő információtartalmára vonatkozik. A felülvizsgálat következtében a készítmények forgalomba hozatali engedélyét módosítani vagy törölni szükséges, amiben mintegy 80 készítmény érintett. 15 készítmény esetében már kiadtuk a módosított forgalomba hozatali engedélyt, a többi felülvizsgálata folyamatban van.

Speciális járványügyi intézkedések

- Tekintettel a COVID-19 helyzetre, engedélyeztük a vénék elektronikus bemutatását a vényköteles állatgyógyászati készítmények kiváltásához, az antibiotikumok és a kábítószerként kezelendő állatgyógyászati készítmények kivételével.
- Áprilisban teljes körűen áttértünk a digitális ügyintézésre.

Egyéb területeken elért eredményeink

- A bolgár hatóság közreműködésével sikerült a bejelentett www.dietvet.com weboldal eddigi szabad hirdetését, hozzáférését megszüntetni.

Oktatás, publicitás

- Hiánypótló jelleggel megjelentettük a Helyes Gyógyszergyártási Gyakorlat (GMP) elveit magyarul.

Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem

Engedélyezés

- Derogációt nyújtottunk be az új EU termésmenővelő rendelet (2019/1009/EU) kadmium-határértéke ellen, az alacsony hazai határérték megtartása érdekében. Kezdeményezésünket elfogadta az Európai Bizottság, Magyarország tehát megvédheti talajait a kadmiumszennyezéstől.
- A növényvédő szer okiratok számát és a hozzájuk kapcsolódó bevételt ebben az évben 30-40% közötti mértékben tudtuk növelni.

Értékelés

- Sikeresen megvalósult a kiskultúrák engedélykiterjesztésekhez kapcsolódó szakvélemények előkészítése.

Agrárkörnyezet-védelem

- Eleget tettünk a mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni vízvédelmi feladatok végrehajtásához kötődő jelentési kötelezettségünknek. Elkészítettük a 2016-2019. évekről szóló országos nitrátjelentést, melyben újabb nitrátérzékeny területek kijelölését nem javasoltuk Magyarországon.
- 2020-ban is folytattuk a K+F tevékenységünket, melynek keretében a sertéságazat helyzetét javító stratégiai intézkedések témakörében végeztünk kutatást.
- Tisztított adatbázist állítottunk össze, amely ugyan további elemzéseket igényel, de alapul szolgálhat a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlatnak megfelelő trágyakihelyezési tilalmi időszak hosszának tudományos felülvizsgálatához, szükség szerinti módosításához.

Faanyag-kereskedelem, EUTR ellenőrzések

Elkobzott faanyag térítésmentes kiosztása

Véget ért az elkobzott fatermékek közérdekű felhasználására meghirdetett pályázat első és második fordulója. Az EUTR ellenőrzések során elkobzott fatermékekből önkormányzatok, közhasznú szervezetek és egyházi jogi személyek részesültek. Kevés híján 3.000 m³ kiosztható (zömében) tűzifát hirdettünk meg, amiből eddig 2.532 m³ faanyag átadására már megkötöttük a szerződést a sikeres pályázókkal. A pályázati rendszer jól vizsgázott, a bírálatok zökkenőmentesen lezajlottak, majd a nyertesekkel együttműködésben sikerült megszerveznünk az átadást, szállítást is.

A kedvező tapasztalatok birtokában a későbbiekben elkobzandó fatermékeket folyamatosan feltöltjük majd [honlapunkra](#), valamint igyekszünk gyorsítani a pályázatok elbírálását, hogy a lefoglalt faanyag mielőbb eljuthasson a rászorulókhöz.

Tűzifavásárlást segítő online piactér nyitása

A [Tűzifát Okosan!](#) hirdetési felület segítségével a vásárlók könnyen és átlátható módon informálódhatnak a lakóhelyük közelében elérhető kínálatról. Az Agrárminisztérium támogatásával létrejött online piactér ügyfélkapus azonosításhoz kötött, ennek köszönhetően csak azonosítható, az EUTR nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodók, vállalkozások tudnak hirdetést feltölteni, így zárva ki az illegális fakitermelésből élő csalókat. A vásárlók a felületen megtalálhatják a lakóhelyükhöz legközelebb eső kereskedőket, ezáltal minimalizálva a szállítási költségeket. A rendszer másik fontos, egyedülálló előnye, hogy lehetővé teszi a különböző feldolgozási formában és kiszerezésben értékesített tűzifatermékek (például ömlesztett, kalodás, big-bag, sarangolt) árainak összehasonlítását. A platform a jövőben további funkciókkal (többek között megrendelő modullal) is bővül majd.

Uniós elismerés a Nébih Firelife projektnek

A Nébih erdőtűz-megelőzési projektje éghajlatvédelmi kategóriában elnyerte az Európai Unió „LIFE Award 2020” elnevezésű környezetvédelmi, természetvédelmi, éghajlat-politikai díját. Az illusztris tagokból álló zsűri (David Sassoli, az Európai Parlament elnöke; Ambroise Fayolle, az Európai Beruházási Bank alelnöke és Luciana Miu, a Londoni Imperial College tudományos kutatója) 15 pályázó közül környezetvédelmi, természetvédelmi és éghajlatvédelmi kategóriákban díjazott egy-egy projektet. Az október 21-én meghozott döntés értelmében a zsűri a Nébih Firelife projektjét 2020-ban az EU LIFE programjának egyik leginnovatívabb, leghatékonyabb és leginspirálóbb projektjévé nyilvánította.

Kockázatkezelés és válságkoordináció

2020-ban 821 sajtómegkeresést kezeltünk, továbbá 67 sajtóközleményt és 241 honlaphírt jelentettünk meg. Mindezek eredményeként tavaly 14.694 Nébih-et nevesítő publikáció jelent meg a médiában. Az online oldalakon és nyomtatott lapokban közzétett cikkek révén összesen 302.083.611 olvasót érhattünk el. Azaz elméletileg minden magyar lakos legalább 31-szer olvashatott élelmiszerlánc-biztonsági témával kapcsolatos híryananyagot 2020-ban.

Rendszerszervezés és felügyelet

Befejeződött 2020-ban az EU MENU projekt: Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) támogatásával megvalósuló, a 2018-2020. időszakot átfedő felmérés során a Nébih – dietetikus szakemberek segítségével – csaknem 2700 személyt kérdezett meg az általuk elfogyasztott ételekről, italokról és étrend-kiegészítőkről. A pontos és részletes fogyasztási adatok elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy megbecsülhessük a fogyasztók élelmiszerszennyezőknek való kitettségét, illetve képet kapjunk arról, hogy az élelmiszerekkel együtt mennyi, feltételezhetően káros anyag juthat be a szervezetünkbe. A projekt eredményeként uniós szinten is kiváló minőségű adatok állnak rendelkezésünkre a hazai élelmiszerfogyasztásról, melyek részletes kiértékelése a következő évre húzódik át.

Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság Országos Gyümölcs Termőhelyi Kataszter aktualizálása

Frissült az Országos Gyümölcs Termőhelyi Kataszter a Nébih által bejegyzett területekről. A termőhelyi kataszterben a frissítés után 864 település, 4.975 helyrajzi szám és 29 faj szerepel.

Növényútlevél bevezetése

Ez év augusztusától az EU tagállamokban bevezették az új növényútlevelet, amely megadott növényfajok esetében a vetőmagokon új formátumú címkék alkalmazását tette kötelezővé. A megváltozott formátumot a hazai rendszerbe is sikeresen áttöltöttük.

Kiemelt projektek

- 2020 október 31-ig egyidejűleg vittük, intéztük, majd sikeresen befejeztük a 2017-ben megkezdett 3 éves Versenyképességi Kiválósági Együttműködés (VKE) projektet, melynek máris dolgozunk a további 7 évig tartó folytatásán.
- Elindult a 28 konzorciumi tagot magában foglaló INVITE projekt, melynek gyakorlati szakaszába léptünk 2020-ban, két kísérleti helyünkön őszi búza kísérletet állítottunk be.

Tenyésztés

- Befejeztük a tenyésztő egyesületek által 2020-ban benyújtott tenyésztőszervezeti támogatásigénylések adatainak szakmai ellenőrzését, ami a támogatási terminusváltáskor kb. 2000 adatlap záradékolását jelenti, időszak közben évente 100-200 adatlapét. 2020-ban a tenyésztőszervezeteket és tartókat 1.181.085.555 Ft támogatáshoz juttattuk.
- A 2020-ban kiadott központi lajstromszámok száma: 1.622 db
- Export célra hitelesített származási lap: 1.361 db
- Import szaporítóanyag honosítási eljárás: 192 db – 137.218 adag
- 7.428 ló került be a ló tartási hely nyilvántartásunkba.

Ügyfélszolgálat, felügyeleti-díj és forgalmazói ellenőrzés

Ügyfélszolgálati tevékenység 2020-ban

(a 2019. évi adatokkal összehasonlítva)

	2019		2020	
	fogadott hívások száma	indított hívások száma	fogadott hívások száma	indított hívások száma
Általános ügyfélszolgálat	14.103	1.135	15.822	1.134
ENAR ügyfélszolgálat	8.409	1.032	14.564	2.517
FELIR ügyfélszolgálat	15.436	6.028	11.908	4.174
Zöldszám	11.148	1.047	11.840	768
Összesen:	49.096	9.242	54.134	8.593

Általános ügyfélszolgálat

A központi ügyfélszolgálati vonalunk esetében az évről évre növekvő hívásmennyiség háttérben többek között az elektronikus ügyintézés bevezetése áll. Az ügyfelek leginkább ezen a vonalon kértek segítséget az ÜPR felületén való ügyintézéshez. Az elektronikus ügyintézés elfogadottságának növekedését mutatja az is, hogy ügyfélszolgálatunk 2019-ben 2.446 db, 2020-ban már 5.980 db E-PAPÍR küldeményt kezel.

ENAR ügyfélszolgálat

Ez a tematikus ügyfélszolgálati csatornánk majdnem kétszeres mennyiségű hívást bonyolított a tavalyi évhez képest. Ennek fő mozgatója, hogy 2019. év végével módosult a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet, amely szerint egy tenyészethez nem tartozhat csak egy tartási hely. A jogszabály-módosítás fő célja, hogy egyértelműen követhetővé váljanak az állatmozgások, ezzel teljes mértékben megfelelve az EU állategészségügyi/állattenyésztési/járványügyi követelményeinek.

A jogszabályi kötelezettség végrehajtásának elősegítésére a Nébih online kitölthető (mind a tenyészet, mind a tartási helyek, mind pedig az egyedek ENAR adatainak módosítására szolgáló) űrlapot fejlesztett 1418-as Komplex Bizonylat elnevezéssel. Ezen a felületen mintegy 6.000 ügyfél tett bejelentést. A telefonos támogatást az ügyfélszolgálaton keresztül nyújtottuk több ezer ügyfél részére.

FELIR ügyfélszolgálat

Az elmaradt bevallókat és díjfizetőket 2020-ban is első körben telefonos megkeresés útján tájékoztattuk mulasztásukról, melynek eredményeképp néhány nap alatt több mint 150 millió forintot fizettek be a késlekedők.

Nébih Zöldszám

Az ügyfelek számos esetben az elsősorban közérdekű panaszok és bejelentések fogadását ellátó ügyfélszolgálatunkat keresték meg az országos járványhelyzettel kapcsolatos kérdésekkel. A leggyakrabban előforduló élelmiszer-biztonsági és -higiéniai hiányosságokon túl a Nébih hatáskörén kívül eső tisztességtelen árképzés és védőfelszerelés használatának elmulasztása miatt is nagyon sokan kívántak panasszal élni. Csak tavaly márciusban mintegy 1.000 db ilyen témájú hívás érkezett.

A Zöldszám ügyfélszolgálat eljárásrendjében több változás lépett életbe 2020-ban:

- A korábbi telefonos és applikációs bejelentési lehetőségeket kibővítettük email-, valamint messenger-csatornákkal, ami sokkal egyszerűbbé tette az ügyfelek számára a képek és videófelvetelek elküldését.
- A bejelentéseket 2020-tól fajsúly-besorolásuk alapján kategorizáljuk normál és magas prioritású bejelentések szerint. A rendszer a magas pontszámú ügyek esetén döntési lehetőséget biztosít a Nébih szakembereinek a kivizsgálás közvetlen lefolytatására, vagyis ezeket az eseteket nem továbbítjuk automatikusan megyei/járási kivizsgálásra.

Bejelentés témaköre	2019	2020	2020-as bejelentésekből:	
			magas prioritású	nem telefonon érkezett
Állattartó telep működése	31	73	9,6%	61,6%
Bevásárló kocsik higiénája	0	6	0,0%	0,0%
Dolgozók higiéniai állapota, munkaruhája	56	42	2,4%	11,9%
Ebtartás körülményei	8	81	0,0%	51,9%
Engedély nélküli tevékenység gyanúja	75	205	9,8%	50,2%
Értékesítés körülményei, higiéniai feltételek hiánya	675	1.307	1,6%	45,1%
Ételmérgezés gyanúja	530	202	0,0%	19,8%
Hulladékkezelés	15	29	3,4%	58,6%
Jelölés miatt	49	65	1,5%	58,5%
Kártevő észlelése	36	56	0,0%	37,5%
Méhpusztulás	83	26	0,0%	3,8%
Minőség-megőrzési idő miatt	120	227	0,0%	38,8%
Permetezés kifogásolása	0	9	11,1%	66,7%
Termékek minősége, összetétele	994	868	0,1%	28,2%
Összesen	2.672	3.196	1,7%	38,8%

Lóútlelél

A lófélék nyilvántartásának egyik specialitása – a többi nyilvántartásra kötelezett állatfajhoz képest – az, hogy a lófélék azonosításához szükséges adatokra alapozva elsődlegesen a tulajdonost, de az EU-s elvárásoknak megfelelően a tartót is kötelező központilag

nyilvántartani. Emellett vezetjük többek közt a vághatóságot, az ahhoz kapcsolódó állategészségügyi kezeléseket, pedigre-, verseny-, szaporítási és egyéb tenyésztési adatokat. A nyilvántartásra kötelezett adatok hitelessége érdekében a változások bejelentéséhez eredeti dokumentumokat követel meg a jogszabály. Mivel a lóféléknél (ló, szamár, zebra) előfordul a 30-40 évet is megélő egyed, így azok utódainak számából és a beérkező dokumentumok (ezek 35 évig nem selejtezhetőek) mennyiségéből adódóan a Lóútlevél Iroda iratanyaga óriásira duzzadt. Megfelelve a 21. század digitális kihívásainak – amely a jelenleg is fennálló pandémiás helyzetben még inkább felértékelődött –, ennek, a jórészt nem pótolható iratanyagunk több mint 90%-át a 2020-as évben digitális formátumban archiváltuk, biztosítva ezzel az adatok megőrzését a jövő lótenyésztése számára.

Laboratóriumi szakterület

- A vízélettani szakterületen 2020 kiemelt eredménye, hogy a 80-as, 90-es években meglévő víz-monitoring vizsgálat hosszú szünet után újraindulhatott a KOI-herpesz vírus vizsgálatához kapcsolódóan, így a halászatilag, horgászatilag hasznosított vízterületek vízminőségéről újra átfogó képünk lehet a legtöbb megyénkre vonatkozóan, könnyebben elejét véve a halpusztulásoknak.
- 2020-ban akkreditálás szempontjából kiemelkedő volt, hogy májusban miskolci laboratóriumunkban áttértünk az új rendszerszabványra (MSZ EN ISO/IEC 17025:2018).

2020 jelentős változásai

Borászat és alkoholos italok

- Az országgyűlés elfogadta az új bortörvényt (2020. évi CLXIII. törvény), ehhez kapcsolódóan 2021-ben várható az új végrehajtási rendeletek elkészítése, hatályba lépése.

Állategészségügy és állatvédelem

- Kiemelten fontos, új jogszabályi környezetet teremt az Állategészségügyi Kerettörvény (AHL) és a hozzá kapcsolódó rendeletek hatályba lépése, amely 2021. április 21-én történik meg. Addig is, már 2020-ban óriási feladatot jelentett minden, az állategészségügyi szakterületen dolgozó szakember számára, hogy felkészüljön a rövidesen megváltozó keretszabályok fogadására, bevezetésére és alkalmazására.
- Ezzel egybeeső határidővel, azaz szintén 2021. április 21-én következik be a TRACES-NT rendszerre való átállás az Európai Unión belüli élőállat-szállítás vonatkozásában.
- 2021. április 1-jén lép életbe a kutyaforgalmazók FELIR kötelezettsége. <https://portal.nebih.gov.hu/-/uj-kotelezettseggel-kell-szamolniuk-a-kedvtelesbol-tartott-allatokkal-kereskedoknek>

Járványvédelem

2020 januárjától az Országos Járványvédelmi Központ (OJK) önálló, igazgatósági szintű szervezeti egység lett a Nébih-ben. Az OJK-t az országos főállatorvos 2018 áprilisában, az afrikai sertéspestis (ASP) magyarországi megállapításakor állította fel. Tekintettel az ASP járványtanára és valószínűsíthetően hosszú távú jelenlétére, indokoltá vált az OJK önálló szervezeti egységbe szervezése.

Jogszabályban is rögzített feladata többek között, hogy bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző állatbetegség kitörése esetén meghatározza a járványvédelmi stratégiát, koordinálja a védekezést, valamint közvetlenül irányítsa a területi szerveknél felállított Helyi Járványvédelmi Központok (HJK) munkáját.

Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem

Engedélyezés

- Az új EU termésmenvelő rendeletben előírt bejelentő hatóságként jogszabályi szinten is megtörtént a Nébih kijelölése.

Talajvédelem

- 2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről: az ügyfelek/gazdálkodók „bürokrácia csökkentése” jegyében több talajvédelmi engedélyezési eljárás bejelentés köteleessé vált.
- 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól: a Nemzeti Öntözési Stratégiához igazodva könnyítéseket tettünk az öntözéses talajvédelmi tervekben

Rendszerszervezés és felügyelet

Szabályozással az ügyfelek és eljáró szervek adminisztrációs terheinek csökkentésért – azaz megalkották az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer működéséről szóló 578/2020. (XII.14.) számú ún. FELIR kormányrendeletet. A FELIR nyilvántartásba vétel és FELIR azonosítókiadás szabályozásának célja, hogy az élelmiszerlánc-felügyelet alá tartozó tevékenységek és létesítmények nyilvántartásba vételét, engedélyezését egységesítse, egyszerűsítse, elektronizálja, csökkentve ezáltal az ügyfelek és az eljáró szervek adminisztrációs terheit. A FELIR rendszer biztosítani tudja a kapcsolódó adatok gyűjtését, feldolgozását a teljes élelmiszerláncban. Lehetővé teszi a mezőgazdasági és élelmiszeripari tevékenységek, termékek nyomonkövethetőségének támogatását, az agráriumban keletkezett adatállomány társadalmi hasznosulását, az ágazati adatintegráció kívánt mértékének elérését. A rendelet 2021. április 1-jén lép hatályba.

Mezőgazdasági genetikai erőforrások

- Újszerű hatósági hozzáállást követelt, amikor Ukrajnát elismerték egyenlősített 3. országnak a vetőmag vonatkozásában, így már onnan is érkehetnek EU-s címkével a vetőmagtétélek Magyarországra.
- A Brexit következtében viszont Angliából már csak OECD címkével érkehetnek hazánkba a vetőmagtétélek. Az OECD címkéhez a növényútlevél-köteles fajok esetében növényegészségügyi bizonyítványt is kell mellékelni.
- Megjelent a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény. A 2021. január 1-jén hatályba lépő jogszabály révén kedvezőbb működési és adózási környezetben folytathatják tevékenységüket az őstermelők, a családi gazdaságok és az agrárvállalkozások. Az új családi gazdaságokról szóló törvénynek megfelelően megkezdjük az őstermelők, valamint a családi gazdaságok nyilvántartásának teljes átalakítását a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával.
- Jogszabályi változásoknak köszönhetően 2020-ban visszakerültek a Nébih-hez – a korábban a PMKH által végzett – tenyésztési hatósági feladatok. Ennek megfelelően ellátjuk az állami apaállat-gazdálkodással (mintegy 120 mén és 4 magyar szürke

tenyészbika), valamint a megyei kormányhivatalok szakmai felügyeletével összefüggő feladatokat.

Laboratóriumi szakterület

- Fontos feladataink közé tartozik az akkreditált jártassági vizsgálatok szervezése. A jártassági vizsgálatokon való részvétel ugyanis lényeges eleme a laboratórium minőségbiztosításának, akkreditáltságának. A rutin eljárások részeként egy külső minőséget ellenőrző körvizsgálati minta elemzése objektív standardot nyújt a résztvevő laboratóriumoknak a saját munkájuk ellenőrzésére, illetve segítséget nyújthat laboratóriumi vizsgálati módszerek validálásához is. Utóbbihoz kapcsolódik a tejvizsgáló laboratóriumok számára nyújtott lehetőség a tej zsírtartalmának meghatározására szervezett laboratóriumok közötti összemérés. Az éves jártassági vizsgálati program részeként 11-13 jártassági vizsgálatot hirdettünk meg, mintegy 130 laboratórium részvételével. A jártassági vizsgálatok az analitika, a toxikológia, a mikrobiológia és a radioanalitika szakterületeket fedik le.

Legjelentősebb informatikai fejlesztések

Kiemelt ügyek – csalások, hamisítások, feketegazdaság elleni küzdelem

- Fontos lépés volt, hogy bevezettük a saját fejlesztésű KÜI Cryptex 2.0 program használatát, amelyet az ellenőrzések helyszínén készített fénykép- és videófelvevételek hitelesítésére használunk.

Borászati és alkoholos italok

- Kidolgoztuk az e-aláírt FHE határozatok EDD-n keresztüli, közvetlen tárhelyre történő megküldésének informatikai hátterét. A rendszer élesítését 2021 elejére tervezzük.
- Elkezdődtek az e-pinckönyvi projekthez kapcsolódó fejlesztések, amelyek élesítése 2021 második félévében várható.

Állategészségügy, állatvédelem

- Az állategészségügyi diagnosztika területén új laborrendszert vezettünk be, a Data Warehouse-ra (DWH).

Faanyag-kereskedelem, EUTR ellenőrzések

Szállítójegyek, műveleti lapok bejelentőfelületének megújítása

2020 novemberében a szállítójegyek és műveleti lapok felhasználását rögzítő bejelentőfelület megújult, használatához bevezettük a rugalmas ügyintézkést lehetővé tevő új meghatalmazástípusokat. A felületen ügyfélkapus bejelentkezés után csak faanyagkereskedelmi lánc szereplője tud bejelentést tenni, ezzel egyértelműen azonosíthatóvá váltak a bejelentések, illetve kiszűrhetővé váltak azok, akik erdőgazdálkodói kód vagy EUTR regisztráció hiányában jelentettek be eddig szállítójegyeket használatra.

Az új felület az alábbiakban könnyíti meg az ügyintézkést:

- téves sorszám-tartomány-bevitel nem történhet meg,
- az ügyfélkapus azonosításnak köszönhetően kevesebb adatot kell megadni,
- hibás bejelentését maga a bejelentő javíthatja, bizonyos esetekben törölheti,
- a faanyagkereskedelmi lánc szereplője a korábbi bejelentéseit utólag is megtekintheti,

- a visszaigazolás nem e-mail-ben, hanem ügyfélkapun keresztül érkezik. A bejelentőfelület menübe integrálásával egy helyről érhetők el a faanyagkereskedelmi lánchoz tartozó egyéb ügyintézési lehetőségek és a Tűzifát Okosan! felület is.

Erdei faválasztékok készletének bejelentése

Az EUTR menü új funkciója lehetőséget nyújt az üzleti év első napjára vonatkozó erdei faválasztékok készletének bevitelére is, amely a jogszabály alapján kötelezően rögzítendő adat. A felület használata egyelőre önkéntes, de azért mindenképpen ajánlott, mert biztosítja, hogy az érintett a jogszabályban előírt tartalommal rögzítse készleteit.

Kockázatkezelés és válságkoordináció

2020-ban leginnovatívabb sikerünk Nébo, a Nébih chatbot bevezetése volt a Facebook Messenger felületen. Július 1-jén vezettük be az ügyfelek kiszolgálására. A chatbot valójában egy valós idejű, csevegő alkalmazás, amely a Messenger platformon működik. Alapja egy mesterséges intelligencia, ami az ügyféligényeknek megfelelően tanítható, így az idő előrehaladtával egyre pontosabb válaszokat ad. Egy olyan fejlett szoftver, amely interaktívan kommunikál a felhasználóval, és korlátlan számú beszélgetést képes egyszerre kezelni. A bottal tehát egy chat felületen keresztül tudunk elsősorban szöveges alapú párbeszédet folytatni.

Rendszerszervezés és felügyelet

- Elektronikus ügyintézését biztosító fejlesztések zajlottak 2020-ban is a Nébih informatikai rendszereiben. Ügyfeleink számára régóta az [Ügyfélprofil Rendszer](#) (ÜPR) teszi lehetővé az elektronikus ügyintézés. A felület módot nyújt az elektronikus ügyindításra, a meghatalmazás-készítésre, valamint a Nébih nyilvántartásában szereplő adatok megtekintésére. A fejlesztések révén immár a Rendelkezési Nyilvántartásban (RNY) tett meghatalmazással is lehetséges az ügyintézés. A 2020. évi fejlesztések eredményeként pedig az ügyfelek néhány kattintással FELIR azonosítót igényelhetnek és bővült az elektronikusan bejelenthető élelmiszerlánccal kapcsolatos tevékenységek köre is.
- Lezárult a MAHOP projekt informatikai fejlesztés része, amely a halgazdálkodási szakterületen támogatja az illegális tevékenységek kiszűrését, valamint az elektronikus ügyintézését. A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program részeként a Halgazdálkodási Tevékenységek Ellenőrzését Támogató Kiemelt Projekt eredményeként 2020 végén élesítettük az eddig elkészült informatikai fejlesztéseket, azóta elektronikusan valósítható meg a halőrök és halászok nyilvántartásba vételének regisztrációja, a halgazdálkodási tervek benyújtása és a haltelepítések bejelentése. A fejlesztés eredményeként elkészült az a [tematikus portál](#) is, ahol a halgazdálkodási vízterületek közérdekű adatairól, valamint a fogási és telepítési adatokról lehet tájékozódni.
- Elkezdődött a Nemzeti Agrártechnológiai Laboratórium Projekt, központi talajinformációs adatbázis épül. A projekthez kapcsolódó informatikai fejlesztés lehetővé teszi, hogy a hazánkban létrejövő talajinformációkat egy központi adatbázisban tároljuk, alkalmas lesz a magyarországi talajlaboratóriumokban keletkező adatok automatikus gyűjtésére, minőségi ellenőrzésére, rendszerezésére és adatbázisba illesztésére. A projekt legfőbb célkitűzése egy olyan központi adatbázis létrehozása, melynek felhasználásával mind a gazdálkodók, mind pedig a közigazgatási szervek minden talajvédelemhez, tápanyag-utánpótláshoz kapcsolódó feladatukat végre tudják hajtani anélkül, hogy ez plusz anyagi vagy adminisztratív terhet jelentene.

Ügyfélszolgálat, felügyeleti-díj és forgalmazói ellenőrzés

A felügyeleti díj esetében az informatikai rendszerek fejlesztésének eredményeképpen bevezettük az online egyenlegközlést, melynek során a partnereink ügyfélkapus/cégkapus tárhelyre kapják meg az egyenlegközlő dokumentumot. A fejlesztés révén a behajtási eljárást is gyorsabbá, egyszerűbbé vált.

Célok, fő feladatok 2021-ben

Élelmiszer- és takarmánybiztonság

Élelmiszerbiztonsági eseménykezelés

A helyi termékek versenyképességének, piacra jutásának elősegítése érdekében higiéniai oktatóanyag elkészítését tervezzük. Igény esetén a tananyagból vizsgalehetőséget biztosítunk a kistermelői élelmiszerek előállításában, értékesítésében tevékenykedőknek.

Termékellenőrzés

- A Nébih e-kereskedelmi projektjéhez köthetően konferenciát vagy kerekasztal-megbeszélést tervezünk.
- Átfogó ellenőrzést valósítunk meg a piac megtisztítása érdekében a bambusz-melamin termékek vonatkozásában.
- Lakossági útmutató kiadására készülünk a biztonságosabb étrendkiegészítő-vásárlásért.
- A biztonságos körforgásos gazdaság érdekében együttműködünk a társhatóságokkal és intézetekkel az újrhasználított FCM-ekkel kapcsolatban.

Vendéglátás, közétkeztetés

- Szeretnénk a vendéglátó létesítmények élelmiszerbiztonsági és élelmiszerminőségi szempontok szerinti értékelését a szakmai civil szervezetekkel egyeztetett módon előkészíteni, bevezetni.
- Készülünk az informatikai háttérrel biztosító szakrendszerekre (EÜER, NMR) való átállásra.
- A Vendéglátás és Közétkeztetés Jó Higiéniai Gyakorlata Útmutató (GHP) néhány fejezetének újraindítását, illetve új fejezetek kidolgozását (pl. falusi vendégasztal szolgáltatás, új kihívásokra felkészülés), továbbá a Higiéniai Bizottsággal való elfogadtatását javasoljuk a GHP-t készítő munkacsoportnak.
- Az év végén megjelent közétkeztetési közbeszerzéseket szabályozó 676/2020. Korm. rendeletben előírtaknak megfelelően szervezzük a Minőségvezérelt Közétkeztetés Programban a közétkeztető főzőkonyhák minősítését.

Termelés, folyamataudit

Bővítjük a hatósági útmutatók körét az emlősvágóhidakra vonatkozó fejezettel, amely elősegíti a jogszabályban foglalt élelmiszerhigiéniai feltételek egységes szemléletű ellenőrzését, megkönnyíti a helyi illetékességű hatósági állatorvosok munkáját. Ezt követően, 2022-ben tervezzük az engedélyköteles létesítmények engedélyezési eljárásának lépéseit központilag kiadott hatósági útmutatóba foglalni.

Takarmánybiztonság

A gyógyszeres takarmányokkal és az állati eredetű fehérjék etetésével kapcsolatos jogszabályváltozások végrehajtására és ellenőrzésére kell felkészülniük a vállalkozásoknak és az ellenőrző hatóságoknak. Ezek a változások szükségessé teszik majd a témában készült

tájékoztató anyagok kiadását, belső képzések megtartását, valamint az ellenőrzési tervek módosítását.

Borászat és alkoholos italok

- A Nébih oldaláról biztosítanunk kell az e-Pincekönyvi rendszer gördülékeny adatáramlását. Kiemelt feladatunk lesz az adattárház kialakítása is.
- 2021-ben történik meg a földrajzi árujelzős szeszes italok (pálinkák) forgalomba hozatalt megelőző kontrolljának kidolgozása.
- A borászati termékek érzékszervi szakvizsgázási rendszerének megtervezése és megvalósítása mellett a borversenyek állami regisztrációs rendszerének megalkotását is napirendre tűzzük.
- Várható a forgalomba hozatali eljárás átalakítása a szakterületet érintő jogszabályváltozások miatt, ami egyéb működési változtatásokat is indukál.
- Bekapcsolódunk a mézhamisítási projektbe. A monitoring ellenőrzések során a Foodscreener módszer alkalmazását sajátítjuk el.

Állategészségügy, állatvédelem

- Készülünk a kiemelt fontosságú, új jogszabályokból adódó, áthúzódó feladatok megvalósítására, valamint a TRACES-NT rendszerre való átállásra az EU-n belüli élőállat szállítás esetében (2021. április 21-től).
- Bevezetjük a brucellózis (B. abortus) hivatalos mentesség megszerzéséhez szükséges intézkedéseket.
- Kidolgozzuk az új szalmonella társfinanszírozási útmutatót.
- Az AHL hatályba lépésével új járványügyi monitoring programok kidolgozását kezdjük meg.
- Új készleteti terveket készítünk (KSP frissítés, egyéb AHL A listás betegségek).
- Folytatjuk a kutyaszaporítók, kutyakereskedők ellenőrzését.

Járványvédelem

A humán koronavírus járvány miatti korlátozó intézkedések 2020-ban is megnehezítették a védekezést, ami 2021 elején is így marad, tehát ehhez az alaphelyzethez alkalmazkodva kell eredményesnek lennünk.

- Az afrikai sertéspestis tekintetében a vaddisznók vonatkozásában bevezetett intézkedéseinket fenn kell tartani, szükség esetén módosítani, aktualizálni, a járvány terjedését tovább lassítani. De legfontosabb cél a házisertés-állományok megóvása a betegségtől.
- A madárinfluenza esetében a vándorló vadmadarak révén folyamatosan fennáll a fertőzésveszély, sőt napjainkban a nemzetközi adatokat figyelembe véve egyre nagyobb a kockázat. Legfontosabb célunk, hogy intézkedéseinkkel, illetve azok betartásának folyamatos ellenőrzésével megakadályozzuk a vírus újbóli behurcolását.

Állatgyógyászati termékek

- Az állatgyógyászati készítményekről szóló új EU rendelet hazai alkalmazásának előkészítésére projektszert csapatot hoztunk létre az Agrárminisztérium szakembereivel. A team egyrészt a nemzeti részletszabályok megalkotásáért, másrészt a hatályos hazai jogszabályoknak az EU-s rendelettel való összehangolásáért felel (pl. biocidok, gyógyhatású készítmények, ápolószerek, segédanyagok, vértészítmények

engedélyezése és ellenőrzése, a Nébih és a kormányhivatalok feladatainak meghatározása).

- Az antibiotikum rezisztencia terjedése elleni védekezéshez és a felelős antibiotikum-használathoz kapcsolódó feladatok folytatása kiemelt jelentőségű.
- A Brexit szakterületünkre gyakorolt hatására már évekkel ezelőtt megkezdődött a felkészülés. Jelenlegi legfontosabb feladatunk annak figyelemmel kísérése, hogy az Egyesült Királyságban minőségellenőrzésen átesett állatgyógyászati készítmények ne kerüljenek be az EU piacára. Szükség esetén módosítjuk vagy felfüggesztjük a készítmények forgalomba hozatali engedélyét.

Növény-, talaj- és agrárkörnyezet-védelem

Engedélyezés

- Meg kell alkotni az új EU termésmenvelő rendeletekhez kapcsolódó hazai jogszabályokat a meglévő rendeletek módosításával. Be kell indítani az e rendeletekhez kapcsolódó hatósági bejelentőmunkát, a NAH-hal közösen fel kell készülni a megfelelést értékelő szervezetek akkreditációjára, bejelentésére.
- Fokozzuk a kiskultúrák kiterjesztések kiadását.

Értékelés

- Rendkívül időszerű feladatunk a dióburokfűrólegység elleni növényvédelmi megoldás elérhetővé tétele az év első felében, valamint további kiskultúrák növényvédelmi technológiák bevezetése.
- Napraforgó kultúrában, parlagfű elleni védekezés szempontjából fontos, új készítmény értékelését tervezzük.
- Folytatjuk a glifozát értékelésével kapcsolatos teendőinket, az értékelő jelentés nyilvános konzultáció utáni módosítása, továbbkövetése is kiemelt feladatunk lesz.
- Használatba vesszük a növényvédőszer-hatóanyagokhoz 2021 márciusától benyújtandó új, standard dossziéformátumot (IUCLID).

Talajvédelem

A Nemzeti Agrártechnológiai Laboratórium projekt égisze alatt létrejövő országos talajadatbázis folyamatosan bővül évente 250-300.000 minta vizsgálati eredményeivel. Létrejön egy webes alkalmazás, amely az adatbázis alapján származtatott talajparamétereket térképes formában, aggregált módon, nyílt elérésű felületen publikálja. A minőségi adatoknak köszönhetően lehetővé válik a DAS-ban tárgyalt szolgáltatási lábak kialakítása.

Faanyag-kereskedelem, EUTR ellenőrzések:

- Továbbra is kiemelt cél marad az import fatermékek kereskedelmének ellenőrzése, különös tekintettel az ukrán és orosz, fehérorosz eredetű termékek esetében.
- Az írott és az elektronikus sajtóban megjelenő tűzifa hirdetések felügyeletét folytatni kell, a lakosság és tisztességes kereskedők érdekében.
- Növeljük a terepi ellenőrzések számát.
- Fontos új kihívás az EUTR ellenőrző hatóság részére az erdőirtások helyén termelt élelmiszer és más alapanyag forgalomba kerülésének megakadályozására születő új jogszabály végrehajtására történő felkészülés.
- 2021-ben az EUTR nyilvántartási rendszer megújítása és a fásításokból történő fakitermelés bejelentésének bürokrácia csökkentése, elektronikus eljárásban történő ügyintézésére valósulhat meg a tervek szerint.

Erdőtűz-megelőzés

2021-ben három új tűzkockázati mérőállomással szeretnénk tovább javítani a tűzgyújtási tilalom elrendelésének pontosságát. E mellett folytatni szeretnénk a FIRELIFE program afterlife kommunikációját, és egy új megelőzési projekt pályázatának előkészítését.

Laboratóriumi szakterület

- 2021-ben kerül sor a mobil labor akkreditálására, így a közétkeztetés ellenőrzése során is megvalósul az akkreditált eredményközlés.
- A radioanalitikai referencia laboratóriumunk 2005 óta a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség együttműködő laboratóriuma a referenciaanyag-gyártás területén, amit 4 évente újítanak meg. Az új kijelölés 2021-ben várható.
- Szakembereink elkészítették a referenciaanyag-gyártás akkreditáláshoz szükséges dokumentumokat, a kérelem benyújtása 2021 első negyedévében várható. Az akkreditált státusz elnyerésével a radioanalitikai referencia laboratóriumunk lesz az első akkreditált referenciaanyag-gyártó szervezet Magyarországon.
- Rövidesen megvalósul a vízvizsgálatok centralizálása székesfehérvári telephelyünkön: a Gallery diszkrét analizátor beüzemelésével, területbővítéssel az idén egy laborba kerülnek a vízvizsgálatok. Az eredménykiadás gyorsabb, a vizsgálat olcsóbb lesz.

Kockázatkezelés és válságkoordináció

2021-es terveink között szerepel a Messenger chatbot widget-bottá alakítása, valamint egy több szálon futó, gamifikációs elveken alapuló élelmiszerlánc-esemény szimulációs bot-játék fejlesztése.

Rendszerszervezés és felügyelet

Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia 2030 elkészítése – válaszok az új kihívásokra

Több mint 7 éve fogadták el hazánk középtávú Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiáját, amely egyértelműen kijelölte az élelmiszerlánc-biztonság területén a 2013-2022-es időszakra vonatkozó főbb irányokat, közvetve a Nébih főbb feladatait, fejlesztési területeit is. Hivatalunk az elmúlt években a stratégia végrehajtásának kulcsszereplőjévé vált, nemcsak a vásárlói bizalom csökkenésének megállításában, hanem – hatékony kommunikációval – a fogyasztói tudatosság növelésében is. Az elmúlt időszakban mind az élelmiszerláncot érintő trendek területén (pl. digitalizáció, fenntarthatóság, a fogyasztók egyre növekvő minőségi igényeinek kielégítése), mind a közigazgatásban rendkívül gyors és mélyreható változások zajlottak, amelyek szükségessé tették a következő, aktualizált stratégia megalkotását. Az ÉLBS 2030 kidolgozása tavaly kezdődött, és több lépcsős folyamat eredményeként választ ad majd a következő 10 év kihívásaira, végrehajtásában pedig ismét kulcsszereplő lesz a Nébih.

Nemzeti Élelmiszerlánc Adatszolgáltatási Központ (NÉAK) projekt elindítása

Magyarország Digitális Agrár Stratégiájának végrehajtása érdekében 2020-ban már megkezdődött a NÉAK projekt előkészítése is, mely a Következő Nemzedék EU tervezés (RRF) finanszírozásából valósulhat meg 2023. december 31-ig. A NÉAK létrehozásának alapvető célja a Nébih birtokában már meglévő közadatok és a FELIR rendszerben fellelhető adatok újrahasznosítása, kiegészítése, közérthető megjelenítése. Az így létrejött

információtömeg nem csupán a hatósági beavatkozásokat tudja hatékonyabbá tenni, hanem a vállalkozók és döntéshozók felé is valódi inputot szolgáltat a jövőben. Az informatikai rendszerek optimalizálásának alapja a nemzeti élelmiszerlánc-minősítési és eredetvizsgálati rendszer, valamint az intelligens élelmiszerlánc-elemzési rendszer. Elsődlegesen informatikai fejlesztésekről van szó, melyek az egyszerűsített regisztráció bevezetésén túl a laborrendszer integrált továbbfejlesztését, a közétkeztetési reformcsomaggal és az antibiotikum rezisztencia csökkentéssel kapcsolatos fejlesztéseket, valamint a Kiváló Minőségű Élelmiszer-védjegyrendszer hazai kiterjesztését foglalják magukban.

Mezőgazdasági genetikai erőforrások

- Az új évet informatikai fejlesztéssel indítjuk, így a szőlő- és gyümölcszármasági igazolványok és leltárjegyzékek elektronikus kitöltésére nyílik mód. Egyéb területeken is folyamatosan dolgozunk az irodai munka automatizálásán, digitalizálásán és egyszerűsítésén.
- A 2021. év egyik legnagyobb kihívása a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló 2018/2001 EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben (RED II) foglaltak hazai jogrendbe történő átültetése lesz. Főként a Nébih által vezetett, bioüzemanyagok és folyékony bio-energiahordozók nyomon követhetőségi nyilvántartásának (BIONYOM) és az Európai Bizottság új adatbázisának összehangolása vetít előre nehézségeket.
- 2020 első negyedében sikeresen zártuk az OLIR III rendszerrel kapcsolatos, eddig megvalósult informatikai fejlesztések tesztelését. A jelenleg kb. 40%-os készültségi szinten álló projekt specifikált programrészeit remélhetőleg 2021-ben sikerül befejezni.

Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) védjegyrendszer

2020-ban tovább dolgoztunk a pályázatok beadásához és elbírálásához szükséges teljes rendszer fejlesztésén, pontosításán:

- kidolgoztuk a belső eljárásrendeket,
- teljeskörű ügyfélszolgálatot biztosítottunk,
- véglegesítettük a pályázat benyújtásához szükséges formanyomtatványokat,
- megszerveztük és működtettük a bírálóbizottsági üléseket,
- tovább fejlesztettük az audit rendszerét.

Szakmai eredményeink

2020 a tejtermékek éve volt. 8 termékkategóriában (fogyasztói tej, joghurt, kefir, tejföl, tejszín, vaj, túró és trappista sajt), széleskörű szakmai és társadalmi egyeztetés mellett dolgoztuk ki a követelményrendszert, megteremtve ezzel a KMÉ-védjegyek használatára a pályázati lehetőséget. 2021-ben a tejtermékek pályázatai mellett további termékkörökre is megnyílik a lehetőség, hogy a KMÉ részévé váljanak.

Elkészült a KMÉ kiterjesztési stratégiája, amit a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával szoros együttműködésben, folyamatosan napirenden tartunk és kiemelt feladatként kezelünk. Ennek megfelelően folyamatosan bővítjük a pályázható termékek körét. Tovább folytatódik a minőségi követelmények (a termékleírások/ún. speciális tanúsítási követelmények) meghatározása mind a tejtermékek, mind pedig a friss húsok és feldolgozott húskészítmények esetében azzal a céllal, hogy 2021-ben már év elején további, széleskörű pályázati lehetőségeket nyissunk.

Lezajlott a tehéntúró termékmustra, e komplex vizsgálati rendszer során a Nébih 83 hazánkban kapható tehéntúróból kiválasztotta azt a 9 terméket, amely a legmagasabb minőséget képviseli a piacon. A márkatulajdonosok számára megnyílt a lehetőség, hogy december végéig igényeljék a KMÉ arany fokozatát.

2020-ban eddig 9 termékkel kapcsolatban érkezett pályázat, de vannak további érdeklődők is. Három tejföl már viseli a KMÉ-védjegyet. Hat tejföl és túró esetében a folyamat a szerződéskötés fázisában van.

2020 őszén az Agrárminisztérium a KMÉ-t nemzeti minőségrendszerként ismerte el, ami azt jelenti, hogy a védjegyrendszer sikeresen teljesítette az ehhez szükséges hazai feltételeket és az uniós notifikációt is.

Kommunikációs és kampányeredményeink

Tavasszal megújult a Kiváló Minőségű Élelmiszer-védjegyrendszer [hivatalos weboldala](#).

Széleskörű kommunikációs kampányt indítottunk két szakaszban. Tavasszal a tejtermékeket előállító, forgalmazó vállalkozásokat céloztuk meg. Az őszi, kiemelt médiakampány már a KMÉ tanúsító védjegy országos szintű bevezető kampánya volt. A minőségi élelmiszerek előállítását és fogyasztását ösztönző márka nyomtatott magazinokban és online portálokon zajló kommunikációja egy televíziós kampánnyal is kiegészült, melynek köszönhetően a KMÉ alap- és arany fokozatú védjegy bevezetésének híre a társadalom széles rétegeihez juthatott el. A kampányban később az Agrármarketing Centrum is részt vállalt, így a márka kommunikációja további televíziós megjelenésekkel és egy rádiókampánnyal is kiegészült. A 33 napos kommunikációs kampány során az online hirdetések több mint 8 millió megjelenést és csaknem 20 ezer kattintást értek el. A fizetett PR cikkek öt magazin több mint 340 ezer nyomtatott példányában jelentek meg. A három televíziós csatornán futó hirdetések mintegy 360 GRP-t értek el, azaz a kampány célcsoportjának minden tagja 3,6 alkalommal látta a televíziós hirdetést.

A Nébih szemléletformáló tevékenységének és kampányainak évvértékelője

A Nébih társadalmi célú, szemléletformáló tevékenységének 2020-ban megvalósult eredményeit kampányonként/programonként ismertetjük.

Szupermenta, a Nébih termékteszt programja

2020-ban 11 termékkör sikeres, komplex termékteszt zajlott le. 261 terméken több mint 38 ezer laboratóriumi paraméter vizsgálatot végeztek el a szakembereink. Hatósági felügyelőink pedig összesen 91 jelölési hibára világítottak rá.

A kosarunkba kerültek:

- sajt készítmények,
- bársonyvirág vetőmagok,
- húsvéti sonkák,
- dobozos margarinok,
- Irsai Olivér borok,
- csemegeuborkák,
- házhoz szállított készételek,
- teljes kiőrlésű kenyerek,
- sütőtökök,
- száraz macskaeledek és
- gyorsfagyasztott gesztenyekészítmények.

Szakmai eredményeink

Utánajártunk annak is, hogy különböző élelmiszerek mennyi omega-3 és omega-6 zsírsavat tartalmaznak pontosan. A Vigyél Haza Alapítvány közreműködésével pedig a korábbi kutyasampon vizsgálatunkon szereplő termékeket 16 menhelylakó a gyakorlatban is tesztelte.

A Szupermenta emblémát két Irsai Olivér bor, két gesztenyepüré, egy teljes kiőrlésű kenyér, egy margarin, egy sajt készítmény, egy száraz macskaeledel, csemegeuborka és egy gesztenyemassza gyártója/forgalmazója is igényelte.

Egyesületektől és magánszemélyektől a tesztekkel kapcsolatban több mint 30 megkeresés érkezett, ami jól láttatja, hogy a program elismertsége növekszik a szakmai szervezetek körében. Emellett a tesztek során szerzett tapasztalataink olyan pontokra világítanak rá, melyek a Magyar Élelmiszerkönyv alakításában is szerepet játszhatnak.

Kommunikációs eredményeink

- 2020-ban is kiemelt figyelmet fordítottunk a program kommunikációjára. Tudatos vásárlók szemüvegén keresztül adtuk át a tesztek eredményeit mélyebb szakmai anyagokkal is kiegészítve, hiszen a Szupermenta program egyfajta „csatorna” a gyártók és a vásárlók között.
- A közösségi média felületeken a teszteredményeket bemutató tartalmainkkal 250 ezer embert értünk el. A Szupermenta weboldalát csaknem 510 ezren tekintették meg. Idén több mint 110 tudományos, ismeretterjesztő és magazinós cikket publikáltunk.

- 11 összefoglaló videó született, hogy a teszteredmények írásos tartalmait videó formában is kiegészítse, igazodva a folyamatosan változó látogatói igényekhez, tartalomfogyasztási szokásokhoz. További 2 videót is megjelentettünk a Nébih hivatalos YouTube csatornáján kutyasampon és gesztenye témakörökben. A Szupermentához kapcsolódó videós tartalmakkal több mint 39 ezer embert értünk el.
- 2020-ban 11 sajtóközlemény és 2 kiegészítő anyag született, melyek megjelentek a Nébih és a Szupermenta felületein. Örömmünkre szolgál, hogy a hír, a szakmai és a hazai véleményvezér portálok egész évben aktívan vették át a teszteredményeinket.

Teszt a tesztek között

Nagy eredménynek tartjuk, hogy a járványhelyzet okozta kihívásokra reagálva változtattunk az éves terven, és elvégeztük a házhoz szállított készételek terméktesztjét, szem előtt tartva a program aktuális vásárlói szempontjait. A Szupermenta weboldal megtekintései alapján, ez a teszt volt a legsikeresebb az évben: az eredmények kiadásának időszakában több mint 67 ezer látogató kereste fel a weboldalunkat. Terméktesztünket nagyfokú sajtóérdeklődés és minden más témánál jelentősebb social media látogatottság övezte.

Maradék nélkül program

Nemzetközi elismertségünk

- 2020-ban először rendezték meg nemzetközi szinten az élelmiszerpazarlás elleni világnapot, szeptember 29-én. A Maradék nélkül program ez alkalomból mutatta be a legfrissebb háztartási élelmiszerhulladék felmérésének eredményeit. Az adatokat összevetve a 2016-is kutatás eredményeivel 4% csökkenés figyelhető meg az élelmiszerpazarlás tekintetében, amely azért is jelentős eredmény, mert a lakosság reáljövedelme közben 16%-kal emelkedett. Programunk ebben a fejlődésben meghatározó szerepet játszott, mint az élelmiszerpazarlás elleni kommunikáció legfontosabb hangja, amely egy átlagos magyar emberhez több mint 9-szer juttatott el célzott üzeneteket (az internetes, televíziós, rádiós, nyomtatott elérésszám meghaladja a 90 milliót).
- Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy az ENSZ 2020. évi élelmezési világnap alkalmából szervezett online new york-i központi rendezvényén bemutatták a Maradék nélkül program legfontosabb eredményeit.
- Nagy öröm számunkra az is, hogy az Élelmiszer Érték Fórum a Nébih Maradék nélkül programját Magyarország nemzeti szintű élelmiszerpazarlás megelőzési programjává választotta.
- A Médiaunió Alapítvány 2020-as kampányüzenetként az "élelmiszer = érték" szlogent választotta. A projekt során hasznos tippet osztanak meg a lakossággal, melyek segítségével mindenki kiveheti a részét a pazarlás elleni harcból. A kampányban a Nébih társszervezőként, a Maradék nélkül program munkatársai pedig szakértőként is szerepet vállaltak.

Karanténkutatás

Kutatóink a Debreceni Egyetem, valamint a TÉT Platform szakembereivel közös felmérésben vizsgálták, hogyan változtak a lakosság élelmiszervásárlási, ételkészítési szokásai a járványügyi helyzet hatására. Az online felmérésbe 3500 magyar fogyasztót sikerült bevonni. A felmérés eredményeit a V. Nébih Kerekasztal alkalmon mutattuk be a szakmai szereplőknek és a média munkatársainak egyaránt. Az eredmények a Nébih kommunikációs csatornáin mellett

megjelentek a TÉT Platform által szerkesztett „A magyar lakosság életmódja járványhelyzet idején: táplálkozás, testmozgás és lélek” című kiadványban is.

Jótékonyság

- Lakossági adománygyűjtési akciót szerveztünk a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel és partnerszervezeteivel együttműködve a karanténidőszak alatt a lakosságnál felhalmozott feleslegek levezetésére. Az akció során 89 átvételi ponton több mint fél tonna élelmiszer gyűlt össze, amelyet ilyen módon sikerült megmentenünk a kidobástól, és még időben a rászorulókhhoz kerültek.

Maradék nélkül az oktatási programban

- A digitális oktatási tanrendre való áttéréshez alkalmazkodva a Maradék nélkül programban rajzpályázatot hirdettünk az általános iskolások számára élelmiszerpazarlás témában. A felhívásra 284 mű érkezett. A legszebb alkotások készítőinek intézményét komposztládákkal jutalmaztuk, így 11 iskolában ismerhetik meg testközelből a tanulók a komposztálás csínját-bínját.
- A digitális oktatásra való áttérés a Maradék nélkül program személyes bemutató órái elé is akadályokat gördített, ezért elkészítettük a Nébih oktatási programjának első online bemutató óráját: <https://youtu.be/hr6sH1jwLY>
- A járványhelyzet ellenére is volt alkalmunk 8 személyes bemutató óra megtartására (főként a nyári táborok időszakában), illetve a Budapest School diákjai számára az első online platformon tartott óránk is sikeresen lezajlott.

Nébih Oktatási Program

- Elkészült az oktatási honlap (nebihoktatas.hu).
- Több elemmel bővítettük az oktatást segítő anyagokat:
 - ✓ Közzétettük az új Tiszta kézzel kiadványt és az ehhez igazodó tanári segédletet.
 - ✓ Az általános iskolák alsó tagozatai számára elkészült és online elérhető a Mese habbal, szülinappal foglalkoztató füzet, a mesekönyvet pedig fejezetenként feldolgoztuk hangoskönyv formátumban is.
 - ✓ A felső tagozatosok számára élelmiszerbiztonsági tankönyvet és munkafüzetet adtunk ki, amelyekből majdnem 40 iskola igényelt több mint 1200 csomagot.
- A nehéz helyzet ellenére is több mint 10 alkalommal hívtak minket élelmiszerpazarlás, élelmiszerbiztonság témákban előadást tartani.
- Az egyetemi oktatás során idén 400 hallgatót értünk el.

Kiadványaink és publikációink

- A háztartási élelmiszerhulladék felmérés eredményeit angol nyelvű szakcikkben foglaltuk össze, amely megjelent a *Sustainability* című nemzetközi folyóiratban. <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/8/3069/htm>
- Az élelmiszerpazarlással kapcsolatos fogyasztói felmérés eredményeit összegző szakcikkünk megjelent a Springer által kiadott *Environmental Science and Pollution Research* rangos nemzetközi folyóiratban. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11356-020-09047-x>
- Élelmiszertartalékolási útmutatót készítettünk, hogy segítsük a lakosság felkészülését egy esetleges veszélyhelyzetre való felkészülésben, és szakszerű támpontokat nyújtunk az otthoni élelmiszerkészlet tudatos összeállításához. A kiadvány kiadásához kapcsolódóan Tartalék Tetris Kihívást hirdettünk.

Átfogó terveink és kilátásaink a jövőre nézve

- Jogszábeli rendelkezés alapján 2022-től minden EU tagállam számára kötelező lesz a szektoronkénti élelmiszerhulladék mennyiségének jelentése. A hazai háztartásokra vonatkozó adatok mérését és jelentését a jövőben is a Nébih látja el.
- A Maradék nélkül program hivatalos támogatási időszakát követő tevékenységére az Agrárminisztérium társfinanszírozási lehetőséget ajánlott fel.

Sikeres pályázataink, egyéb kiemelt projektjeink

SafeConsume: 2020-ban az oktatás, a szakpolitika és a tudománykommunikáció terén egyaránt jelentős előrelépéseket értek el a projektben résztvevők, amelyben a Nébih kiemelt szerephez jutott. Az év folyamán

- elkészült a 11-14 és 15-18 éves gyerekeknek szóló interaktív oktatási csomag, amely háttéranyagokat is tartalmaz a pedagógusok számára;
- a Nébih által vezetett élelmiszerbiztonsági kockázatkommunikációs szakpolitikai munkacsoportban 3db átfogó kutatási jelentést nyújtottunk be az EU-nak;
- a SafeConsume eredményeit bemutatták az EFFoST konferencián;
- összesen 6 db tudományos szakcikk megírásában vettünk részt;
- a kockázatkommunikációs szakpolitikai feladataink kapcsán együttműködtünk és a jövőben is közösen dolgozunk az EFSA-val.

„Egészségesen enni, egészségesnek lenni”: Év elején elnyertük az Európai Innovációs és Technológiai Intézet pályázatát, ennek során általános iskolás gyermekek egészséges táplálkozását támogató oktatási csomagot vezettünk be Magyarországon. A megvalósítás során együttműködtünk az OGYÉI táplálkozástudományi szakembereivel, akik a szakmai anyagokat fordították és lektorálták. Az interaktív foglalkozásokhoz tartozó játékok magyar kultúrához való illeszkedését 8 pedagógus bevonásával készítettünk el.

- A projekt megvalósításához 32 lelkes pedagógust választottunk ki, akik 2020. augusztus 26-án egy felkészítő napon vettek részt, megismerkedtek az EIT működésével, az oktatási segédanyagokkal, videókkal, játékokkal (nyomtatott formában is biztosítottuk a számukra), kipróbálták az ezeket összefogó online felületet is.
- Az eddigiekben 20 pedagógus eddig mintegy 800 diákot vezetett be az egészséges táplálkozás világába, így sikeresen teljesítettük a projektben vállalt feladatainkat (cél: 20 pedagógus, 100 tanuló bevonása).
- A jövőben a játékokat online formában is elérhetővé tesszük, amely újabb pedagógusoknak nyújt lehetőséget megismertetni a 7-12 éves korosztályt az egészséges táplálkozás alapjaival.

PHOTONFOOD projekt: Egyik kiemelkedő eredményünk volt a H2020-as finanszírozású pályázati felhívásra benyújtott PHOTONFOOD projekt megírása és elnyerése. A csaknem 5 millió euró teljes költségvetésű projekt időtartama 48 hónap. A tényleges kutatómunka 2021 januárjában indul a nemzetközi konzorciumban résztvevő 13 szervezet közreműködésével, vezetője a norvég University of Life Sciences. A konzorcium résztvevői között neves egyetemi kutatóintézetek és ipari szereplők mellett a Nébih egyedüli kelet-európai partnerként szerepel. 100%-os támogatásintenzitás mellett 326.000 eurós támogatást nyertünk el.

A PHOTONFOOD projekt fő célja olyan közép-infravörös technológiát használó fotonikus megoldások kidolgozása és validálása, amelyek széles körben alkalmazhatók az élelmiszerláncban előforduló mikrobiológiai és kémiai szennyező anyagok gyors meghatározására. A Nébih munkacsoport vezetőként, illetve résztvevő partnerként is fontos szerepet tölt be a konzorciumban: irányítja a módszerfejlesztés felhasználói vonatkozásait

átfogó munkacsoportot, amelynek feladata az új fotonikus technológia felé támasztott piaci és felhasználói igények, tapasztalatokat felmérése, piaci potenciáljának vizsgálata, illetve költségbecslés. Emellett részt veszünk az esettanulmányokon keresztül megvalósuló demonstráció és validáció folyamatában, a referenciamérések elvégzésében és a projekt Irányító Testületének munkájában is.

FOODRUS projekt: Sikeres pályázatot nyújtottunk be az Európai Unió – kutatási, fejlesztési projekteket támogató – H2020 programjának keretében egy 29 partnerből (10 ország, konzorciumvezető: Spanyolország) álló konzorcium tagjaként.

A 2020 novemberében indult 42 hónapos projekt témája: körforgásos gazdálkodás elősegítése, az élelmiszer hulladék és pazarlás megelőzése, a hulladék visszajuttatása az értékláncba és innovatív jó gyakorlatok értékláncokba történő beépítése. Az elnyert összegből a Nébih költségvetési kerete 41 000 € (100%-os támogatási intenzitás).

PoshBee projekt: A PoshBee méhegészségügyi projektben az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) és az EU Referencia Laboratóriuma (EURL) teljes körű kockázatbecslést végez, hogy feltárja a sokrétű stressz faktorok együttes hatását a mézelő méhekre. A projekt során a résztvevők meghatározzák a különféle méhészeti mátrixok (nektár, pollen, méhpempő, méhviasz) szennyezettségének mértékét, vizsgálatba vonják az EU-ban legáltalánosabban használt mezőgazdasági vegyszerek (pl. növényvédő szerek, állatgyógyászati szerek és egyéb vegyületek) mérgező hatását. A velencei növényvédőszer-analitikai laboratóriumunk a pollen növényvédőszer-maradék vizsgálataiban vesz részt. A projekt teljes költségvetéséből az EU 50.500 € hozzájárulással segíti a Nébih munkáját.

Aflatoxin projekt: A 2018-ben indult projekt részeként a részvételünkkel zajlik a hazai lakosság aflatoxin kockázatának felmérése közvetlenül a tejtermelő telepekről származó nyerstej minták laboratóriumi vizsgálati eredményeire alapozva, és a részt vevők javaslatokat is megfogalmaznak majd a szennyezés csökkentési lehetőségeire. A projekt eredményei a népegészségügy területén közvetlenül hasznosulnak. A konzorcium tagjaként a Nébih részvételével az újabb mérföld során folytatódtak a tej- és takarmány mintavételek, valamint a carry over és az országos monitoring eredmények áttekintése.

MOLOKO projekt: A MOLOKO projekt célja egy optikai bioszenzor kidolgozása a tejfeldolgozó ágazatban, mely maximális jellemzőkkel rendelkezik a detektálás során, a teljes rendszert tartalmazó szerves optoelektronikus, plazmonikus és immunvizsgálati komponensek eredendő jellemzőinek kiaknázásával. Toxikológiai laboratóriumunk a projektben a bioszenzor validálását végzi, a tejben lévő különböző paraméterek, mint k-kazein, lactoferrin, staphylococcus enterotoxinok meghatározása során.

Időszakos kampányaink, alkalmi projektjeink

1. Parlagfűmentesítési kampány

A parlagfű által okozott allergia több ezer ember számára okoz komoly problémát, ezért a növény törvényileg elrendelt irtása sokak számára hoz megkönnyebbülést. A Nébih feladata a parlagfűvel fertőzött területek felderítése, valamint a lakosság edukálása a parlagfű-mentesítés fontosságáról és annak módszereiről. Ez utóbbi cél teljesülése érdekében idén nyáron a Nébih az ÉLBC Nonprofit Kft-vel közösen indított kommunikációs kampányt, melynek célcsoportja a teljes magyar lakosság és azon belül a gazdálkodók voltak. Az online hirdetések mellett PR cikkek és közösségimédia-hirdetések is segítették a figyelemfelhívást a parlagfű okozta

problémákra és azok kezelésére. A kampány során a hirdetések mintegy 24 ezer megjelenést és 164.503 kattintást értek el.

2. Veszteségmegelőzési kampány

A veszettség, vírus okozta, halálos betegség. Az Európai Bizottság célul tűzte ki, hogy 2020-ra az EU valamennyi tagállamában felszámolják a betegséget, így Magyarországon is. Ennek elérését segítette a Nébih által idén ősszel indított veszettségmegelőzési kampány, melynek célcsoportja a teljes magyar lakosság. A veszettség tüneteinek felismeréséről, a feltehetően veszett állattal való találkozásokor szükséges viselkedésről és a bejelentési kötelezettségről szóló kampány citylight és online felületeken futott. A kampányt egy videósorozat is kiegészítette, melyen szakemberek mutatták be a vírus általa okozott károkat, és beszéltek a megelőzés lehetőségeiről. A videók három hét alatt több mint 230 ezer megtekintést értek el. A félhavi kampány során a nagy vidéki online portálokon, valamint a Google és Facebook oldalain megjelenő hirdetések több mint 4,7 millió megjelenést és több mint 19,5 ezer kattintást értek el. Mintegy 180 citylight plakát jelent meg, és 15 hiperlokális televíziós csatorna összesen 67 alkalommal sugározta a kampányhoz készített reklámfilmeket.

3. Viber kampány

Tavasszal indult a Nébih Viber felületén futó, főként a fiatalabb korosztálynak szóló 4 hónapos kampánya, melynek célja szórakoztató formában felhívni a fogyasztók figyelmét a tudatos vásárlásra és az élelmiszerbiztonság fontosságára. A Viber egy okostelefonra készített ingyenes VoIP szolgáltatás, melynek segítségével a felhasználó telefonálhat, üzenetet küldhet és videochatelhet internetkapcsolaton keresztül. A kommunikáció részeként a felhasználók letölthették a Nébih saját matricacsomagját, és feliratkozhattak a Nébih csatornájára, melyen keresztül tájékoztató üzeneteket kaptak, valamint részt vehettek kvízzjátékokban és promóciókban is. A kampány eredményeként mintegy 40 ezren töltötték le a Nébih matricáit, és több mint 350 ezer alkalommal használták azokat az egymás közötti kommunikációban.

4. Zállatorvos együttműködés az ASP kapcsán

Idén is folytatódott a Nébih és a Zállatorvos YouTube csatornát működtető dr. Simanovszky Zoltán állatorvos együttműködése. Az állatokat érintő betegségeket közérthetően bemutató youtuber nagy népszerűségnek örvend, jelenleg csatornája több mint 123 ezer feliratkozóval rendelkezik. Ezúttal az afrikai sertéspestis (ASP) került terítékre, mely 2018 óta jelen van hazánkban, komoly gazdasági károkat okozva a vadgazdálkodók, közvetetten pedig a sertéstartók számára. A 13 perces videó bemutatja magát a betegséget, annak eredetét, tüneteit és megelőzési lehetőségeit, és több mint 120 ezer megtekintést ért el szeptember óta.

5. Ételt csak okosan

- *Hírlevél*

Idén az Ételt csak Okosan! kampány kommunikációs eszköztára újabb csatornával bővült. Kéthetente hírlevelén keresztül tájékoztatja feliratkozóit bejelentésekről, hírekről, eseményekről. Mintegy 400 feliratkozót magáénak tudó hírlevél megnyitási aránya 42,9%-os.

- *Ti kérdeztétek content*

Az elköteleződés és a bizalom növelése érdekében az Ételt csak Okosan! kampány social felületein január óta heti rendszerességgel lehetőséget biztosítunk olvasóinknak, hogy kérdésekkel forduljanak hozzánk. A Ti kérdeztétek rovat közel 500.000-res elérésével az Ételt csak Okosan! kampány legsikeresebb szakmai tartalmait adja, mely a 35-54 éves korosztályban a legnépszerűbb. Top érdeklődők helyszín szerint: Baranya, Borsod, Bács-Kiskun, Csongrád, Hajdú-Bihar.

- *Konyhai útmutató*

Az új típusú koronavírus terjedésének megakadályozása, valamint az eredményes védekezés érdekében az Ételt csak Okosan! kampány részeként egy útmutatót állítottunk össze. A „Konyhai higiéniai és ételbiztonsági útmutató járvány idején” című kisokosban fellelhető témák hasznos és megfontolandó gyakorlati tippet adnak nem csak a konyha terén kezdők számára, hanem a már rutinosabb háziasszonyok is találhatnak olyan új ismereteket, amelyeket a mindennapok során is hasznosíthatnak. A Nébih online felületein megtalálható kiadvány 8749 letöltést produkált.

- *Hűtőkihívás*

Az Ételt csak okosan csapata 7-ik születésnapjára egy speciális kihívással készült az érdeklődők számára. A #hűtőkihívás egészen az év végéig fut a kampány 36 ezer követővel bíró Facebook oldalán azzal a céllal, hogy a hűtőszekrények tudatosabb használatával a háztartásokban is elősegítse az ételbiztonság és az ételbiztonság fokozását. Eddig 672 db kép érkezett a közösségi felületeken keresztül. A bejegyzések február óta 323.549-es elérést értek el.

- *Mítoszok között*

Új igazságshow-t indított a Nébih, a hivatal YouTube csatornáján. Sorozatunkban annak járunk utána, hogy mennyi igaz azokból a városi legendákból, mítoszokból, amik az élelmiszerekkel kapcsolatban terjednek. Például a barna vagy a fehér cukor az egészségesebb? Megehetjük-e a kicsit penészes lekvárt? Igaz-e a 3 másodperces szabály? A havi videósorozatban a különböző mítoszokat tudományos szempontok alapján vagy megcáfoljuk, vagy igazoljuk. Idén összesen 6 db videó jelent meg.

6. Szabad a gazdi

- *Felelős állattartás - a Covid-19 járvány tavaszi hullámához kapcsolódó kommunikáció*

A Szabad a Gazdi kampány Facebook-oldalán és honlapján az állattenyésztők, állattartók számára tettünk közzé tanácsokat a járvánnyal kapcsolatban. Célunk a hiteles lakossági tájékoztatás volt, mellyel az érintettek eligazodását segítettük elő a gyakran egymásnak is ellentmondó információk közepette. A program hat darab infografikájának és bejegyzéseinek publikálásán túl megosztottuk a Nébih témába vágó hivatalos tájékoztatóit is, amelyek a hivatal portálján jelentek meg. A honlapon 761-en nézték meg az infografikákat összesítő oldalunkat, a Szabad a Gazdi Facebook oldalán pedig csaknem 34 ezer embert értünk el az infografikákkal.

- *Ne adj esélyt a szívféregnek! kampány*

A Nébih Szabad a Gazdi programja részeként került sor idén májusban a szívférgesség jelentőségét bemutató és megelőzését ösztönző kampányra. Öt saját gyártású videófilm és számos edukációs cikk készült a Vigyél Haza Alapítvány és a Rákoslígyeti Állatorvosi Rendelő közreműködésével megvalósított kampány során. A Nébih YouTube csatornáján és a Szabad a gazdi Facebook-oldalán megtekinthető videók a Magyarországon is terjedőben lévő veszélyes

megbetegedésre hívják fel a figyelmet, egy állatklinikai kezelésben részesülő kutya esetének bemutatásával. A kampány során a Facebook-on több mint 23 ezer embert értünk el, az öt videót pedig összesen mintegy 1200-an látták YouTube csatornánkon.

- *Az antibiotikum-rezisztencia elleni küzdelem világhetéhez kapcsolódó kommunikáció*

Az Állategészségügyi Világszervezet (OIE) által kezdeményezett, évente megrendezett világhéthez ebben az évben is csatlakozott a Nébih. E fontos témának a múlt évben saját honlapot fejlesztett a hivatal, amelynek felületén, illetve a Szabad a gazdi program Facebook oldalán hasznos információkat juttattunk el olvasóinkhoz, cikkek, infografikák, videó formájában és egy egyhetes kvízzjáték segítségével. A bejegyzések és a kvízkérdések népszerűnek bizonyultak naponta 1400-2400 fős eléréssel és kérdéseként 190-230 hozzászólással.

Rendezvényeink

1. SIRHA kiállítás és vásár

2020. február 4-6. között rendezték meg hazánk legnagyobb élelmiszer-, sütőipari, szálloda- és vendéglátóipari szakkiállítása, SIRHA Budapest címmel, a HUNGEXPO területén. A szakmai napok során számtalan programra került sor, többek között a Bocuse d'Or hazai döntőjére, innovációs, éttermi design bemutatókra stb., amelyek elsősorban a szakmai közönség számára kínáltak látnivalókat. Az eseményen a Nébih kiállítóként vett részt. A rendezvény kiváló lehetőséget biztosított arra, hogy a Hivatal üzeneteit közvetlenül képviselhesse a hazai és külföldi szakemberek körében, valamint népszerűsíthesse élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos szemléletformáló kampányait.

2. Közétkeztetési szakácsverseny

A SIRHA Budapest kiállítás és vásár egyik programeleme a Közétkeztetők és Élelmiszervezetők Országos Szövetsége (KÖZSZÖV), a Magyar Nemzeti Gasztronómiai Szövetség (MNGSZ) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által közösen jegyzett és a közétkeztetésben dolgozó szakácsok számára meghirdetett Közétkeztetési Szakácsverseny, melynek döntőjére 2020. február 6-án került sor. A Közétkeztetési Szakácsverseny társszervezőjeként a Nébih erősíteni tudta szerepét a hazai gasztronómia színvonalának emelésében.

3. Családi nap a Vajdahunyadvárban

„Játssz okosan!” címmel szervezett családi napot a Mezőgazdasági Múzeum szeptember 26-án, melyen a Nébih mellett részt vett a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft., a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és az Országos Meteorológiai Szolgálat is. A rendezvény keretében a gyerekek egy pecsétgyűjtő játék állomásait járhatták végig, melyen fontos ismereteket sajátíthattak el arról, hogy családjukkal együtt mit tehetnek azért, hogy egy „ökös” világban éljenek. A Nébih standjainál az élelmiszerhulladék mennyiségének csökkentéséről, az élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos tudnivalókról, a tudatos vásárlás és a biztonságos ételkészítés alapszabályairól tájékozódhattak a kvízzjátékban résztvevő családok.

4. CCMAS webkonferencia

Az Élelmiszeri és Mezőgazdasági Világszervezet (FAO) és az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által közösen működtetett Codex Alimentarius (Élelmiszerkódex) Mintavételi és

Analitikai Módszerek Szakbizottságának (CCMAS) házigazdája kormányzati kötelezettség vállalás alapján 1972 óta Magyarország. A 2020 májusára tervezett szakmai ülés a koronavírus járvány miatt elmaradt, azonban a házigazda ország és a Codex Titkársága – a szervezeten belül elsőként – egy 3 napos webmeeting meghirdetésével kívánta fenntartani a szakbizottságon belül folyó munka iránti érdeklődést, és betekintést nyújtani az elmúlt közel másfél év során az elektronikus munkacsoportokban elért eredményekről. A webmeetinghez mindhárom napon, 2020. november 23-25. között több mint 200 szakember csatlakozott a világ minden tájáról. A nyitónapon az olyan szabványosító szervezetek, mint az ISO, az AOAC vagy az IDF 11 előadója tartott rendkívüli beszámolót a szervezetükben folyó munkáról, majd a további két napon a CCMAS legutóbbi plenáris ülésén kidolgozásra meghatározott munkacsomagok vezetői ismertették az eddig elért eredményeket, többek között a mérési bizonytalanság, a mintavételi tervezés és a vizsgálati módszerekről szóló Codex-szabvány módosításának területén.

A virtuális ülés egyértelmű sikerrel zárult, a felvetett témákat aktív kommunikáció követte, több olyan szakmai kérdés is felmerült, amelyek mentén a témacsoportok vezetői tovább folytathatják a megkezdett munkát. A CCMAS példáját követve több Codex-szakbizottság is tervezi hasonló webkonferencia megszervezését, a résztvevők visszajelzései alapján pedig szívesen vennék a webinárium folytatását.